

Na temelju članka 24. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 05/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 06/13, 19/16, 83/17) i člana 62. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 22/03), Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine dostavlja

IZVJEŠĆE O RADU MINISTARSTVA OBRANE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2023. GODINU

I UVODNE NAPOMENE

Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo obrane BiH) osnovano je Zakonom o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 05/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 06/13, 19/16 i 83/17) i Zakonom o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08).

Izvješće je koncipirano u skladu sa Naputkom o programiranju i planiranju rada i izvještavanju o radu Ministarstva obrane BiH, broj:06-02-2-4368/14 od 18.12.2014. godine.

Izvješće obuhvaća prikaz stanja aktivnosti i rezultate rada Ministarstva obrane BiH iz Akcionog programa rada Ministarstva obrane BiH za 2023. godinu, te daje usporedbu podataka sa prethodnim izvještajnim periodom. Izvješće se odnosi na period 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine.

Težište rada Ministarstva obrane BiH u 2023. godini bilo je usmjereno na realizaciju:

- Programskih aktivnosti, poslova i funkcionalnih zadataka iz nadležnosti Ministarstva obrane BiH;
- Aktivnosti suradnje i izvršenje obveza MO i OS BiH iz NATO/PfP Programa;
- Razvoj i modernizaciju OS BiH,
- Adekvatna popuna personalom OS BiH.

Aktivnosti Ministarstva obrane BiH su realizirane u suradnji sa svim institucijama Bosne i Hercegovine, uz podršku NATO stožera u Sarajevu, zapovjedništva EUFOR-a, te pomoći partnerskih i prijateljskih zemalja.

Izvješće omogućava javnosti uvid u rad Ministarstva obrane BiH i OS BiH, što doprinosi izgradnji povjerenja i kvaliteti civilno-vojnih odnosa u Bosni i Hercegovini, ali i šire.

Izrazi koji se koriste u ovom Izvješću, a koji imaju rodno značenje, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

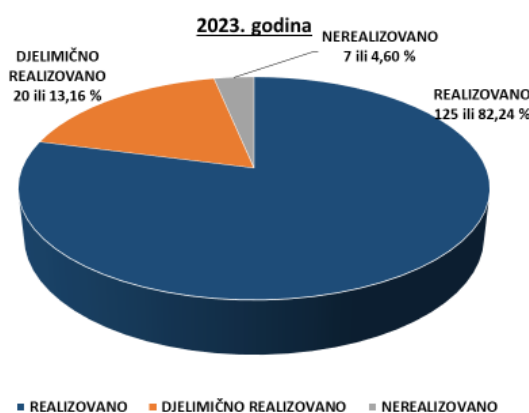
II REZULTATI RADA

1. Izvršenje Programa rada Ministarstva obrane BiH za 2023. godinu

Programom rada Ministarstva obrane BiH za 2023. godinu utvrđeno su 152 aktivnosti, koje su svrstane u 19 projekata i 3 programa koji podržavaju 3 specifična cilja. Realizacija aktivnosti ilustrirana je u tabeli i dijagramu koji slijede:

PREGLED REALIZACIJE PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI IZ PROGRAMA RADA MINISTARSTVA OBRANE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2023. GODINU			
PLANIRANO	REALIZIRANO	DJELIMIČNO	NEREALIZIRANO
152	125	20	7

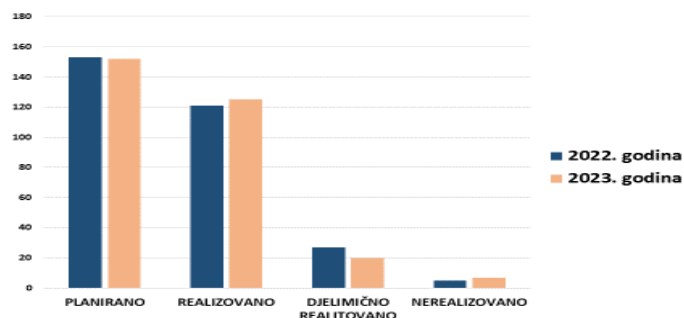
Tabela 1. Pregled realizacije programskih aktivnosti

Dijagram 1. Realizacija programskih aktivnosti

Stupanj realizacije programa rada u 2023. godini je 82,24 %, što je za 3,16 % više u odnosu na 2022. godinu, u kojoj je stupanj realizacije iznosio 79,08 %. Programske aktivnosti su realizirane u skladu sa realnim mogućnostima, a postotak realizacije programskih aktivnosti bio bi i veći da nije bilo poteškoća i izazova uzrokovanih objektivnim okolnostima, prvenstveno zbog privremenog financiranja za I kvartal 2023. godine, neadekvatnih proračunskih sredstva i prekid radnog odnosa personala na osobne i druge razloge.

U sljedećem dijagramu je ilustriran usporedni prikaz realizacije programa rada 2022/2023. godina.

Dijagram 2. Usporedni prikaz realizacije programa rada

2. Metodologija upravljanja procesima u Ministarstvu obrane BiH

Upravljanje procesima u Ministarstvu obrane BiH, tijekom 2023. godine, odvijalo se kroz aktivnosti Stručnog kolegija i Koordinaciju rada Ministarstva obrane BiH. U sklopu ovih aktivnosti, pratilo se korištenje financijskih, materijalnih i ljudskih potencijala u ministarstvu, utvrđivali prijedlozi u pogledu planiranja poslova ministarstva, pratilo se ostvarenje svih planova, te izvještavalo ministra o pitanjima od značaja za rad ministarstva.

2.1. Aktivnosti Stručnog kolegija Ministarstva obrane BiH

Stručni kolegij Ministarstva obrane BiH u 2023. godini je održao 2 sjednice. Na sjednicama Stručnog kolegija raspravljane su aktuelne teme koje su od značaja za organizaciju i funkcioniranje institucija obrane BiH.

2.2. Aktivnosti koordinacije rada Ministarstva obrane BiH

Sastanci Koordinacije rada Ministarstva obrane BiH su forma u ostvarivanju nadležnosti Ministarstva obrane. Sastancima predsjedava tajnik ministarstva, uz sudjelovanje pomoćnika ministra i zamjenika načelnika Zajedničkog stožera OS BiH za resurse, zamjenika načelnika Glavnog stožera za operacije. Sastanci koordinacije rada MO BiH za proteklu 2023. godinu održavali su se redovno i po ukazanoj potrebi. U protekloj 2023. godini održano je ukupno 18 sastanaka Koordinacije, na kojima su se razmatrali i zauzimali stavovi u vezi sljedećeg:

1. Usuglašavanje prijedloga za Program rada Vijeća ministara BiH i dinamike realizacije programskih aktivnosti;
2. Realizacija obaveza Ministarstva obrane BiH prema institucijama BiH (Parlamentarna skupština BiH, Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost BiH, Predsjedništvo BiH i Vijeće ministara BiH), kroz pripremu materijala za razmatranje;
3. Realizacija Integralnog akcijskog plana za otklanjanje nedostataka na temelju Ureda za reviziju institucija BiH;
4. Priprema za konferenciju Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost, zakonodopravni okvir i prioritete u radu institucija iz nadležnosti zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost,
5. Realizacija Plana nabave za 2023. godine,
6. Sudski sporovi protiv Ministarstva obrane BiH,
7. Redovne analize oko financiranja i proračuna MO BiH,
8. Druge analize u vezi realizacije obveza i razmjena informacija o aktivnostima organizacijskih jedinica radi međusobne koordinacije;

3. Konceptualno-pravni okvir

Tijekom 2023. godine nastavljena je realizacija planova prve faze implementacije dokumenata „Pregled obrane“ i „Plan razvoja i modernizacije OS BiH 2017. - 2027.“

Ministarstvo obrane BiH se tijekom 2023. godine angažiralo na aktivnostima ažuriranja već postojećih i izradi novih podzakonskih propisa, politika, što je prezentirano kroz sadržaje koji slijede:

Izrađeno i odobreno:

- Pravilnik o sigurnosti putnog prometa u MO i OS BiH,
- Pravilnik o broju, uvjetima nabave, načinu korištenja i određivanja osoba sa pravom korištenja službenih specijaliziranih vozila u MO i OS BiH,
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o broju, načinu korištenja i održavanja službenih motornih vozila u MO BiH,
- Pravilnik o unapređenju PVL u MO i OS BiH,
- Pravilnik o ocjenjivanju vojnih osoba,
- Pravilnik o ocjenjivanju poznavanja stranih jezika u MO i OS BiH,
- Pravilnik o novčanoj nagradi zaposlenim u MO i OS BiH,
- Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o uniformama OS BiH,
- Pravilnik o ravnopravnosti spolova u MO i OS BiH,
- Naputak o kontroli kvaliteta rezervnih dijelova u MO i OS BiH,
- Naputak za upotrebu rodno osjetljivog jezika,
- Instrukcija o sprovođenju postupka hitnih nabavi u MO i OS BiH,
- Procedure objavljivanja provedbenih propisa na web stranicama MO BiH,
- Norme vatrogasne opreme i sredstava u MO i OS BiH,
- Imenik protupožarnih kompleta u MO i OS BiH,
- Ažurirana je Politika upravljanja sustavom Infrastrukture u MO i OS BiH;
- Ažuriran je Pravilnik o zaštiti od požara u MO i OS BiH;

U postupku izrade, u prednacrtnoj, nacrtnoj i fazi konsultacija:

- Nacrt Pravilnika o zaštiti životne sredine u MO i OS BiH;
- Nacrt Pravilnika o planiranju i uređenju prostora izgradnji i rekonstrukciji objekata i infrastrukture;
- Prednacrt Pravilnika o održavanju tehničkih materijalnih sredstava u MO i OS BiH,
- Prednacrt pravilnika o decentraliziranoj organizaciji i vršenju nabavne funkcije u OS BiH,
- Prednacrt Pravilnika o planiranju, organiziranju i izvršenju logističkih potreba,
- Prednacrt Pravilnika o sportu u MO i OS BiH,
- Prednacrt Pravilnika o ispunjavanju međunarodnih obveza MO BiH iz oblasti kontrole naoružanja.
- U završnoj fazi izrade je Pravilnik o klasifikaciji vojnih osoba,
- U tijeku su izmjene i dopune „Naputka o sadržaju i načinu popunjavanja obrasca putnog radnog lista za vozila, radne strojeve i agregate u OS BiH“;
- U tijeku je izmjena Naputka za uništavanje naoružanja i municije u MO i OS BiH.
- Prednacrt Kodeksa ponašanja pripadnika MO BiH i OS BiH na društvenim mrežama i online platformama.
- U završnoj fazi je izrada Knjige poslovnih procesa u u Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine.

4. Implementacija dokumenta „Programa reformi Bosne i Hercegovine“

U mjesecu studenom 2023. godine Povjerenstvu Vijeća ministara BiH za suradnju sa NATO dostavljen je ažurirani nacrt Programa reformi BiH za 2023. godinu, u dijelu koji se odnosi na aktivnosti koje su u nadležnosti MO BiH.

Prema novopredloženom Programu reformi BiH, Ministarstvo obrane je direktno zaduženo za 62 aktivnosti a za 16 njih surađujemo sa drugim institucijama Bosne i Hercegovine.

5. Aktivnosti u oblasti suradnje sa drugim tijelima u Bosni i Hercegovini

Aktivnosti u okviru ove funkcionalne oblasti, tijekom 2023. godine, se ogledaju kroz naredne tematske naslove:

5.1. Podrška i pomoć civilnim tijelima

Tijekom 2023. godine realizirane su značajne aktivnosti pomoći civilnim tijelima na teritoriji BiH, kroz:

- Vojnu pomoć u prirodnim i drugim nesrećama;
- Koordinaciju aktivnosti u oblasti zrakoplovstva sa civilnim stukturama u BiH, EUROCONTROL-om i NATO-om;
- Aktivnosti pružanja pomoći civilnim tijelima u BiH u izgradnji i obnovi infrastrukture;
- Podrška ceremonijalnim i svečanim aktivnostima institucija vlasti;
- Suradnju sa predstavnicima međunarodne zajednice u BiH;
- Suradnju sa predstavnicima NATO-a u BiH i predstavnicima zemalja članica NATO-a;
- Održavanje MEDEVAC sposobnosti i realiziranje konkretnih aktivnosti pomoći;
- Ostalu pomoć (udruge građana, sportska društva itd.).

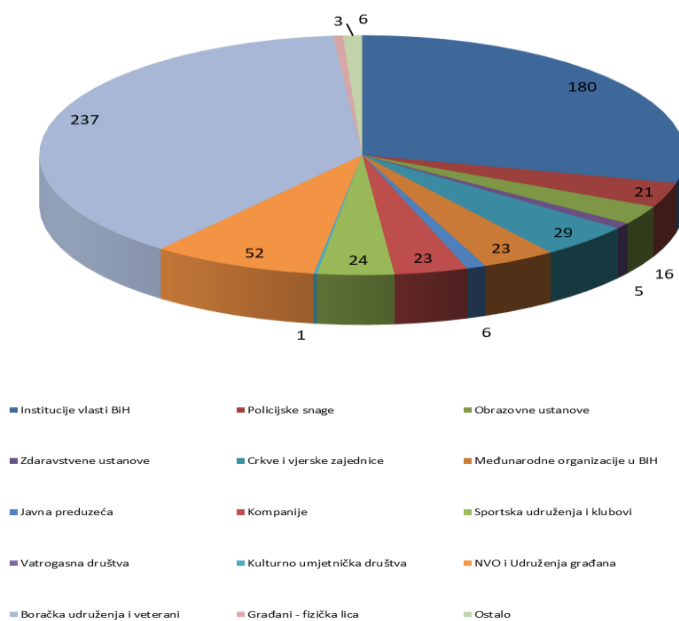
Pregled realizacije zahtjeva/korisnika pomoći prikazan je u sljedećoj tabeli:

RB	NAZIV	BROJ ZAHTJEVA AKTIVNOSTI	ODOBRENO	NIJE ODOBRENO
1.	Institucije vlasti BiH	188	180	8
2.	Policijske snage	22	21	1
3.	Obrazovne ustanove	21	16	5
4.	Zdravstvene ustanove	5	5	
5.	Crkve i vjerske zajednice	32	29	3
6.	Međunarodne organizacije u BiH	25	23	2
7.	Javna poduzeća	8	6	2
8.	Kompanije	31	23	8
9.	Sportske udruge i klubovi	33	24	9
10.	Vatrogasna društva	-	-	-
11.	Kulturno umjetnička društva	1	1	
12.	NVO i Udruge građana	73	52	21
13.	Braniteljske udruge i veterani	241	237	4
14.	Građani – fizičke osobe	7	3	4
15.	Ostalo	6	6	-
UKUPNO		693	626	67

Tabela 2. Pregled aktivnosti civilno-vojne suradnje

Pregled realizacije korisnika pomoći prikazan je u sljedećem dijagramu:

Korisnici pomoći (broj zahtjeva)

Dijagram 3. Pregled korisnika pomoći

5.2. Angažman OS BiH u medicinskim evakuacijama MEDEVAC

Ministarstvo obrane BiH je u suradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova BiH, izvršilo ažuriranje obrazaca zahtjeva za diplomatsku suglasnost zemalja regije što omogućava efikasnije vršenje prekograničnih medicinskih letova zrakoplova OS BiH. U skladu sa Pravilnikom za medicinsku evakuaciju zračnim putem, Oružane snage Bosne i Hercegovine nisu izvršile niti jednu medicinsku evakuaciju u BiH. Helikopteri OS BiH su bili angažirani i u pripravnosti za eventualni transport pacijenata sa deminerskih radilišta OS BiH i deminerskih radilišta Federalne uprave civilne zaštite. Prije otvaranja svakog deminerskog radilišta vršilo se određivanje mjesta ukrcavanja pacijenata, te su se realizirale vježbe u cilju sinhronizacije aktivnosti između helikopterskih jedinica, jedinica koje vrše deminiranje, kao i medicinskih ustanova koje bi zbrinjavale eventualno unesrećene.

5.3. Angažiranje helikoptera za potrebe pružanja vojne pomoći civilnim tijelima

Upotreba helikopterskih resursa OS BiH za potrebe pružanja pomoći civilnim tijelima odnosila se na prevoženje tima Instituta za nestale osobe BiH, učešće na vježbi hitnih situacija na aerodromu Banjaluka, prevoženju stručnog tima za popravku agregata na SKČ Pločno kao i sudjelovanju na vježbama Veleposlanstva SAD-a u Sarajevu sa Državnom agencijom za istragu i zaštitu (SIPA).

Provedena je teorijska i praktična obuka u helikopterskom spašavanju sa pripadnicima Federalne i Republičke uprave civilne zaštite i Gorskih službi spašavanja (GSS) u BiH, te izvršena obuka sa pripadnicima Federalne uprave policije iz Sarajeva i Specijalnom antiterorističkom jedinicom MUP-a Republike Srpske.

Takođe, provedena je obuka u brzom ukrcavanju/iskrcavanju iz helikoptera, kao i brzom transportu, te spuštanju niz uže pripadnika sigurnosnih agencija u BiH. Dodatno, OS BiH vrše obuku i 24-satno dežurstvo, 365 dana u godini, sa jednom posadom i jednim helikopterom za potrebe izvršenja obveza koje proističu iz Sporazuma o suradnji za potrebe traganja i spašavanja između MO BiH i Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH.

5.4. Angažiranje OS BiH u humanitarnim operacijama (u zemlji i inostranstvu)

Pripadnici OS BiH tijekom 2023.godine bili angažirani u humanitarnim akcijama tijekom operacija traganja i spašavanja, i to:

- Na području općine Olovo:
U periodu od 03.-04.06.2023.godine bilo je angažirano 35 PVO koji su sudjelovali u traženju nestale osobe.
- Humanitarna operacija u R.Turskoj:
U skladu sa Odlukom Predsjedništva BiH o upotrebi OS BiH izvršeno je formiranje JPS-jedinice privremenog sastava (10 PVO) koja je upućena u R. Tursku na otklanjanju posljedica nakon katastrofalnog zemljotresa. Jedinica je bila angažirana u periodu od 10.-16.02.2023. godine.
- Humanitarna operacija u R.Sloveniji:
U skladu sa Odlukom Predsjedništva BiH izvršeno je formiranje JPS-jedinice privremenog sastava (5 PVO i 5 CO) koja je upućena u R.Sloveniju sa ciljem otklanjanja posljedica nakon poplava. Jedinica je bila angažirana u periodu od 11.08.- 08.09.2023. g.

5.5. Pomoć u procesu deminiranja i postupanja sa NUS-om

Planom protuminskih akcija OS BiH za 2023. godinu planirano je deminiranje 3.543.793 m², a zaključno na dan 31.12.2023. godine deminirano je **2.841.760 m²**, tako da realizacija plana iznosi **80,19 %**.

Pregled realizacije plana deminiranja za 2023. godinu, kao i usporedni pokazatelji deminiranja u odnosu na 2022. godinu, prikazani su u tabelama 4. i 5.

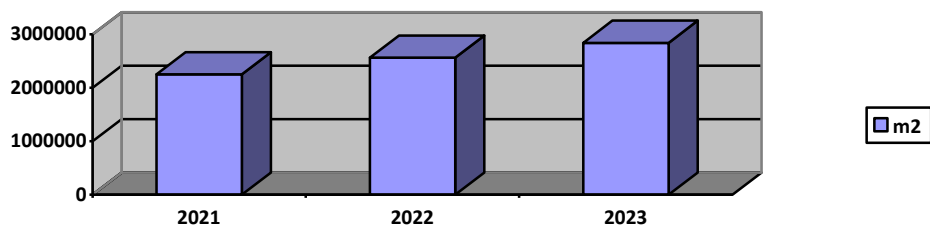
DEMINIRANE POVRŠINE U 2023. GODINI		
PLANIRANO (m ²)	REALIZIRANO (m ²)	POSTOTAK (%)
3.543.793	2.841.760	80,19

Tabela 3. Realizacija plana deminiranja u 2023. godini

Ukupni rezultati/pokazatelji deminiranja za period 2021 – 2023. godina su prikazani u sljedećoj tabeli i dijagramu:

GODINA/ m ²	2021	2022	2023
m ²	2.249.733	2.561.113	2.841.760

Tabela 4. Usporedni pregled realizacije deminiranja 2022/2023. godina

Dijagram 5. Usporedni prikaz realizacije deminiranja 2022/2023. godina

Tijekom 2023. godine, Oružane snage BiH su bile angažirane na više aktivnosti koje se odnose na postupanje sa NUS-om, i to:

- Podrška realizaciji Plana uništavanja MiMES-a, koje provodi firma “Tetra Tech” metodom otvorene detonacije i metodom spaljivanja u peći, gdje je angažirano 5 pripadnika Čete NUS/dembat;
- Na verifikaciji uništavanja MiMES-a, koju provode posebno oformljeni timovi za verifikaciju metoda otvorena detonacija i spaljivanje bila su angažirana 4 pripadnika Čete NUS/dembat;
- Uništeno je 53,58 tona MiMES-a u suradnji sa firmom “Tetra Tech” uz podršku gore pomenutih timova Čete NUS/dembat;
- Angažiranje EOD timova u podršci realizacije kvalifikacijskih bojevih gađanja. Tijekom aktivnosti KBG uništen je 31 komad raznih projektila koji se nisu aktivirali na cilju ili koji su identificirani kao nesigurni za ispaljenje;
- Nominirani EOD vod je u rujnu uspješno prošao reocjenjivanje NEL-2.
- Angažiranje EOD timova na uklanjanju pronađenog NUS-a na vojnim lokacijama. Tijekom ove aktivnosti ukupno je pronađeno i uklonjeno 37 raznih vrsta NUS-a;
- Provođenje realizacije uništavanja eksplozivnih sredstava na temelju Naredbe suda BiH i Odluke MO BiH angažiranjem EOD timova;
- Sudjelovanje tehničara NUS-a na demilitarizaciji delaboriranih elemenata u “TROM” Doboj i “PRETIS” Vogošća.

5.6. Pomoć u inženjerijskim radovima

Tijekom 2023. godine nije bilo angažiranja inženjerijskih resursa OS BiH na realizaciji civilnih projekata.

6. Međunarodna suradnja

Težišne aktivnosti Ministarstva obrane BiH u oblasti međunarodne suradnje, tijekom 2023. godine ogleдалe su se kroz izvršenje obaveza iz NATO/PfP Programa, implementaciji međunarodnih sigurnosnih obveza BiH i prihvaćenih obveza iz potpisanih Sporazuma, Memoranduma, Protokola, Ugovora i Planova bilateralne obrambene suradnje sa drugim državama. Također, prikazan je pregled provođenja inspekcijskog i verifikacijskog režima, kao i izrada i razmjena informacija u skladu sa OSCE-vim i UN-ovim vojno-političkim dokumentima i odlukama.

6.1. Program suradnje sa NATO-om

Finalna lista aktivnosti saradnje s NATO u 2023. godini sastoji se od 205 događaja, a od čega je 66 događaja odobreno od strane NS Oberammergau, 17 događaja u NATO školi za

komunikacije i informacije (NCIA) u Portugalu, ukupno 47 događaja u Partnerskim centrima za trening i edukaciju (PTEC), Centrima izvrsnosti (COE), te 75 događaja navedenih kao ostali.

Od navedenih realizirano je 185 događaja je vezano za MO i OS BiH. Nije realizirano 40 događaja, zbog neodobravanja kursa na e-PRIME, ili otkazivanja (21 ostali događaj i svih 17 događaja NCIA).

U skladu sa Godišnjim planom obuke i vježbi pripadnika i jedinica OS BiH u inozemstvu, tijekom 2023. godine, 131 pripadnik OS BiH je sudjelovao je na 13 međunarodnih vojnih vježbi:

1. **STEADFAST COBALT 23** - (STCO 23) je vježba koja se realizira na inicijativu Zapovjedništva združenih snaga Napulj. Zadaci obučavanja su provjera zapovijedanja kontrole komunikacija i računala (C4); prikupljanja podataka, nadgledanja i izviđanja na svim razinama. Vježba se provodi kroz vježbu kontrole i zapovijedanja, statičnu virtualnu vježbu i vježbu u komunikacijama. Cilj vježbe je verificirati, potvrditi i poboljšati interoperabilnost raspoređenih snaga i partnera. Troškovi sudjelovanja su sponzorirani od strane SHAPE-a. Na vježbi su OS BiH sudjelovale sa 2 pripadnika u ulozi promatrača.
2. **STEADFAST JACKAL 23** (STJA 23) je vježba operativno-taktičkog nivoa (CAX/CPX), sponzorisana od strane SHAPE-a, tijekom koje se NATO stožeri uvježbavaju i ocjenjuju u planiranju i izvođenju manjih združenih operacija protiv pobunjenika, uglavnom u kopnenim i Cyber domenima. Troškovi sudjelovanja su sponzorirani od strane SHAPE-a. Na vježbi su OS BiH sudjelovale sa 2 pripadnika u ulozi promatrača.
3. **REGEX 23** je obuka i vježba koja se realizira u organizaciji Zapovjedništva združenih snaga Napulj gdje sudjeluju zemlje partneri NATO. Sastoji se iz više radionica (5-7) i izvršnog praktičnog dijela (vježbe) gdje je fokus na procesu planiranja vježbi u skladu sa NATO standardima. Troškovi sudjelovanja su sponzorirani od strane SHAPE-a. Na radionicama i vježbi sudjelovala su 2 pripadnika OS BiH.
4. **SABER JUNCTION 23** je rotacijska vježba OS SAD koja se realizira u Centru za obuku JMRC u Hohenfelsu, SR Njemačka. Troškove sudjelovanja pripadnika OS BiH snosio je USAREUR-AF. Na vježbi su OS BiH sudjelovala sa 12 pripadnika.
5. **COMBINED RESOLVE XVIII** je rotacijska vježba OS SAD koja se realizuje u Centru za obuku JMRC u Hohenfelsu, SR Njemačka. Troškove sudjelovanja pripadnika OS BiH snosio je USAREUR-AF. Na vježbi su OS BiH sudjelovale sa 34 pripadnika.
6. **PLATINUM WOLF 23** je vježba u Republici Srbiji, koju zajednički organiziraju Vojska Srbije i USAREUR-AF i koja je otvorena za učesće drugih partnerskih zemalja. Troškove sudjelovanja pripadnika OS BiH snosio je USAREUR-AF. Na vježbi su OS BiH sudjelovale sa 28 pripadnika.
7. **IMMEDIATE RESPONSE 23** je jedna od tri vježbe koja se realizira na području Europe pod krovnom vježbom koja se zove EUROPE DEFENDER 23. Iako je inicijalno bilo planirano da BiH bude jedan od domaćina vježbe, zbog nedostatka odobrenja od nadležnih autoriteta, domaćinstvo nije realizirano. Planirana sredstva i personal su preusmjereni na realizaciju vježbe u okviru OS BiH – TRENUTNI ODGOVOR 23. Na vježbi IMMEDIATE RESPONSE 23, ispred OS BiH su teritoriji R Hrvatske sudjelovala 3 PVO. Troškove sudjelovanja na vježbi snosilo je MO BiH.
8. **STRONG BALKAN 23** je vježba iz programa B9 i realizira se u formatu LIVEX. Financijske troškove vježbe snosilo je MO BiH. Na vježbi su OS BiH sudjelovale sa 2 pripadnika u ulozi promatrača.
9. **WINTER 23** je vježba koju organiziraju OS Turske, a cilj vježbe je provjera sposobnosti jedinica u uvjetima ekstremnih hladnoća i dubokog snijega. Sudjelovanje OS BiH je

planirano na osnovu Bilateralne vojne suradnje, a troškove sudjelovanja snosilo je MO BiH. Na vježbi su OS BiH sudjelovale sa 33 pripadnika.

10. **ANATOLIAN PHOENIX** je združena vježba zračnih i kopnenih snaga koju organiziraju OS Turske koja ima za cilj provjeru snaga u operacijama traganja i spašavanja posada zrakoplova i helikoptera u slučaju eventualnog pada. Sudjelovanje OS BiH je planirano na osnovu Bilateralne vojne suradnje, a troškove sudjelovanja snosilo je MO BiH. Na vježbi su OS BiH sudjelovale sa 2 pripadnika u ulozi promatrača.
11. **LAUFER 23** Multinacionalna obavještajna kombinirana vježba u organizaciji OS Hrvatske. Sudjelovanje OS BiH je planirano na osnovu Bilateralne vojne suradnje, a troškove sudjelovanja snosilo je MO BiH. Na vježbi su OS BiH sudjelovale sa 5 pripadnika.
12. **ADRIATIC STRIKE 23** je zrakoplovna vježba koja za cilj ima uvježbavanje taktika, tehnika i procedura u međunarodnom okruženju i scenarijima ratovanja u ruralnom i urbanom okruženju. Financijske troškove vježbe snosilo je MO BiH. Na vježbi su OS BiH sudjelovale sa 4 pripadnika.
13. Pored gore navedenih vježbi, a na temelju Plana bilateralne vojne suradnje sa R Italijom, na vježbi **GRIFONE 23** (nije u Planu obuke i vježbi u inozemstvu) su sudjelovala 2 pripadnika OS BiH u ulozi promatrača. Troškove sudjelovanje je snosilo MO BiH.

Vježbe koje su planirane Godišnjim planom obuke i vježbi, a koje nisu realizirane:

1. **AGILE SPIRIT 23** nije realizirana zbog otkazivanja podrške od strane Ureda za obrambenu saradnju veleposlanstva SAD-a u BiH za sudjelovanje OS BiH u vježbama koje se realiziraju u regionu Crnog mora.
2. **COMBINED RESOLVE XIX** nije realizirana zbog kašnjenja u osiguravanju financijskih sredstava namijenjenih za podršku sudjelovanja pripadnika OS BiH na vježbi.

6.2. Sudjelovanje e u NATO, EU, UN i drugim međunarodnim operacijama

6.2.1. Sudjelovanje vojnih promatrača OS BiH

Pripadnici OS BiH sudjeluju u Organizacijsko - stabilizacijskoj misiji UN-a u Demokratskoj Republici Kongo (*MONUSCO*) od 2002. godine. Misija vojnih promatrača OS BiH je nadgledanje i verifikacija povlačenja i demobilizacije snaga. Mandat jedne rotacije traje godinu dana.

Nakon zastoja u donošenju odluke o produženju mandata pripadnicima OS BiH u misiji, tijekom 2022. g, Predsjedništvo BiH je donijelo Odluku o produženju mandata za dvadesetu rotaciju na sjednici održanoj 21.12.2022. g.

Dvadeseta rotacija je upućena na izvršenje misije 26/27.03.2023. g. Trenutno su u misiji raspoređena 2 pripadnika OS BiH. Predsjedništvo BiH je na svojoj redovnoj sjednici održanoj 09.11.2023. g., donijelo odluku o produženju mandata pripadnicima OS BiH u Organizacijsko - stabilizacijskoj misiji UN-a u Demokratskoj Republici Kongo (*MONUSCO*) upućivanjem 21. rotacije. Planirano upućivanje 21. rotacije je tijekom mjeseca ožujka 2024. g.

Mandat jedne rotacije traje godinu dana. Ukupno je do sada 79 pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine angažirano u ovoj misiji.

6.2.2. Misija obuke Europske Unije u Srednjoafričkoj Republici (EUTM RCA)

Pripadnici OS BiH u Misiji obuke Europske Unije u Srednjoafričkoj Republici (*EUTM RCA*) sudjeluju od srpnja 2017. godine. Stožerni časnici se angažiraju na obavljanju stožernih dužnosti u sastavu Multinacionalnog zapovjedništva misije. Prije upućivanja u misiju, pripadnici OS BiH odlaze na preduputnu obuku koja se održava u okviru Europski

sigurnosni i obrambenog koledža (*ESDC – European Security and Defence College*) u Briselu, Kraljevina Belgija. Mandat jedne rotacije traje šest mjeseci sa mogućnošću produženja do mjesec dana..

Tijekom 2023.g., izvršeno je upućivanje tri pripadnika 11. rotacije OS BiH 25.02.2023. g., dok su tri pripadnika 12. rotacije u misiju upućena tijekom mjeseca kolovoza 2023. godine.

Predsjedništvo BiH je na svojoj redovnoj sjednici održanoj 09.11.2023.godine, donijelo Odluku o produženju mandata pripadnicima OS BiH u Misiji obuke Europske Unije u Srednjoafričkoj Republici (EUTM RCA) upućivanjem 13. i 14. rotacije.

Ukupno je do sada 33 pripadnika OS BiH angažirano u misiji.

Do sada je ukupno 902 pripadnika OS BiH sudjelovalo u misijama UN-a, NATO i EU.

6.2.3. Izvješće o sudjelovanju pripadnika OS BiH i policijskih službenika u operacijama podrške miru

Na temelju Zakona o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga BiH, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu (*"Službeni glasnik BiH" broj 14/05*), te Odluke Predsjedništva Bosne i Hercegovine, od 03.07.2014. godine, o postupku pripreme i podnošenja izvješća o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga BiH, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu Parlamentarnoj skupštini BiH, Ministarstvo obrane BiH je nositelj aktivnosti pripreme i dostavljanja izvješća.

Tijekom 2023. godine, urađeno je Izvješće o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga, policijskih i državnih službenika BiH u operacijama podrške miru za period od 01.07. - 31.12.2022. godine i za period od 01.01.2022. godine do 30.06.2023. godine, te su isti dostavljeni u skladu sa procedurama nadležnim institucijama BiH. Zaključno sa slanjem ovog izvješća, Predsjedništvo BiH se nije očitovalo po dostavljenim izvješćima.

Ministarstvo obrane BiH je pokrenulo proceduru za izradu Izvješća o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga, policijskih i državnih službenika BiH u operacijama podrške miru za period od 01.07.2023. godine do 31.12.2023. godine, koji će biti dostavljen nadležnim institucijama BiH tijekom veljače 2024. godine.

6.3. Praćenje implementacije obveza u okviru procesa planiranja i revizije (PARP)

Na temelju preuzetih obveza Bosne i Hercegovine u Procesu planiranja i revizije (PARP), a nakon odobravanja paketa "Partnerskih ciljeva suradnje BiH sa NATO-om za 2021.godinu" (PC 2021 BiH), u ovom izvještajnom periodu kontinuiranim i planskim radom nastavljena je implementacija PC u skladu sa definiranim vremenskim odrednicama i etapama realizacije na nivou OS BiH.

Na temelju članka 15. točka a) Zakona o obrani BiH i preuzetih obveza BiH u Procesu planiranja i revizije (PARP), u periodu travanj – svibanj 2023. godine realizirana je izrada dokumenta „PARP Procjena BiH za 2023. godinu“ (PARP Assessment BiH 2023). Dokument je dostavljen u Vojni dio NATO misije BiH u lipnju mjesecu.

Nakon izrade nacrtu dokumenta, u periodu od 06. do 07. srpnja 2023. godine, u Domu OS BiH u Sarajevu, održan je dvodnevni bilateralni sastanak predstavnika Ministarstva obrane BiH sa delegacijom Glavnog Stožera NATO iz Brisela, na kojem je razmatrana procjena Procesu planiranja i revizije (PARP) u okviru sudjelovanja BiH u NATO-ovom Programu Partnerstva za mir za tekuću 2023. godinu.

Nakon navedenog sastanka izvršena je dorada dokumenta „PARP Procjena BiH za 2023. godinu“ (PARP Assessment BiH 2023) i isti je prosljeđen u Vojni dio NATO misije BiH u rujnu mjesecu 2023. godine.

Kao završna aktivnost ovog PARP ciklusa, realizirano je sudjelovanje delegacije Ministarstva obrane BiH na multilateralnom sastanku sa predstavnicima država članica NATO-a u formatu „31+1“, koji je održan dana 10. studenog 2023. godine u Briselu, u Glavnom stožeru NATO-a, po pitanju konačnog razmatranja i odobravanja dokumenta „PARP Procjena BiH za 2023. godinu“. Krajnji cilj sastanka bio je usvajanje teksta dokumenta, koji je u konačnoj verziji upućen na odobrenje veleposlanicima stalnih predstavnika zemalja članica NATO-a.

Dana 18.12.2023. godine, nakon što je istekla „procedura šutnje“ određena za postizanje suglasnosti između saveznika i Bosne i Hercegovine, Sjeverno – atlansko vijeće je usvojilo dokument „PARP i partnerski ciljevi 2023 za BiH“ i isti nam je dostavljen na dalju implementaciju.

U aktuelnom paketu „PC 2021 BiH“, Bosna i Hercegovina ima ukupno 35 PC, od čega je 19 PC u nadležnosti OS BiH. Implementacija prihvaćenih partnerskih ciljeva MO i OS BiH, predstavlja platformu za nastavak procesa razvoja vojnih kapaciteta i poboljšanja elemenata interoperabilnosti OS BiH kao zemlje članice Partnerstva za mir (PfP).

Stupanj implementacije PC u 2023. godini je na zadovoljavajućem nivou, a poseban napredak je zabilježen po pitanju elemenata interoperabilnosti (edukacija i obuka).

6.4. Implementacija obveza MO i OS BiH koje prozilaže iz dostavljenog dokumenta Program reformi Bosne i Hercegovine u NATO

U mjesecu studenom 2023. godine u Povjerenstvu VM za suradnju sa NATO dostavljen je ažurirani nacrt Programa reformi BiH za 2023. godinu u dijelu koji se odnosi na aktivnosti koje su u nadležnosti MO BiH.

6.5. Posjete visokih dužnosnika NATO, EU itd.

- Posjeta delegacije Europskog Parlamenta, 21.-23.2.2023. godine;
- Posjeta operativnog zapovjednika EUFOR-a, Ožujak, Rujan i Prosinac 2023;
- Posjeta g-dina Colomine, Zamjenika pomoćnika Generalnog tajnika NATO-a za politička pitanja i sigurnosnu politiku, Veljača 2023;
- Posjeta vojno-političkog komiteta za partnerstva NATO- PCSC, 7-9 Lipanj 2023;
- Sudjelovanje ministra na Sigurnosnom Forumu 'Schuman', Brisel, 20.-21. Ožujak 2023;
- Posjeta Program menadžera i tima NATO DEEP, 18.-21.4.2023;
- Posjeta zapovjednika zapovjedništva zajedničkih snaga NATO JFC iz Napulja, Travanj 29023; □ Posjeta revizora za donirane detektore metala iz EEAS-EU, Svibanj 2023;
- Posjeta Gen. Direktora međunarodnog vojnog osoblja NATO DGIMS, 20-22.9.2023;
- Posjete Pomoćnika Generalnog Tajnika NATO za operacije, Goffus, 28.-30.8.2023;
- Posjeta ministra obrane BiH NATO obrambenom koledžu Rim, Rujan 2023;
- Sudjelovanje Zamjenika ministra Galića na Rose Roth Seminaru, K. Švedska, listopad 2023;
- Sudjelovanje Zamjenika ministra Goganovića na NATO Simpoziju-Madrid, Stu. 2023;
- Sudjelovanje Zamjenika ministra Galića na Rose Roth Seminaru u Sarajevu, Stu.2023; □ Posjeta Generalnog Tajnika NATO, g-dina Stoltenberga, 20 Studeni 2023;
- Posjeta Direktorice EEAS Eichhorst, uručenje 68 deminerskih vozila EU, 29.11.2023;
- Posjeta Vrhovnog zapovjednika savezničkog zapovjedništva za Europu, gen.Cavolia, 1.12.2023;

- Sudjelovanje ministra na visokom političkom Forumu EU-BiH, Brisel, Prosinac 2023;
- Ministar, domaćin NATO-BiH 'Žene u sigurnosnom sektoru' Banjaluka, 29.11.2023;
- Ministar je bio gost predavač na Fakultetu političkih nauka i Fakultetu SSST;
- Ministar je održao više sastanaka sa zapovjednikom EUFORA u BiH,
- Ministar je održao više sastanaka sa zapovjednicom NATO Stožera u Sarajevu;
- Ministar je održao 2 sastanka sa Visokim predstavnikom u BiH;
- Ministar je održao više sastanaka sa Veleposlanikom Sattlerom –EU u BiH;

6.6. Projekti u tijeku

NATO Program unaprijeđenja edukacije u obrambenom sektoru **DEEP** (*Defence Education Enhancement Program*) za BiH je pokrenut krajem 2018. godine. NATO DEEP omogućava partnerskim zemljama pomoć NATO akademskih timova u reviziji karijerne i drugih vrsta obuke oružanih snaga, unaprijeđenju sposobnosti instruktorskog kadra, te planova i programa karijernih tečajeva dočasničkog I časničkog kadra, tečajeva stranih jezika, koji su kompatibilni sa vojnim školstvom u zemljama članicama NATO-a.

Prema Akcionom planu za DEEP, 2023 godine, od 25 planiranih aktivnosti realizirano je 25. Ostvaren je uspjeh iz oblasti upravljanja instruktorskim kadrom gdje su usvojeni zaključci koji će omogućiti efektivan i efikasan proces odabira, razvoja, motivacije i zamjene instruktorskog kadra.

6.6.1. Implementacija Donacija Europske Unije deminerskom bataljonu OS BiH

Odlukom Vijeća EU (4.11.2021. godine) o mjeri pomoći u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći (EPF), za podršku izgradnji kapaciteta OS BiH, odobrena je donacija deminerskom bataljonu Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (u opremi i vozilima) u vrijednosti od 10 milijuna Eura. Prvi dio donacije koji se sastoji od 150 detektora metala u deminerskim operacijama je primljen sredinom 2022. godine. Drugi dio koji se sastoji od 34 transportna deminerska i 34 popratna-sanitetska vozila je u većem dijelu isporučen Oružanim snagama BiH, zaprimljeno je 24 transportna i 15 medicinskih vozila, a preostalih 29 vozila je u procesu dostave/carine. Za implementaciju ove donacije izrazito je važna bila ratifikacija Sporazuma pristupne pomoći IPA 3 od strane BiH, kako bi MO BiH bilo izuzeto obveze plaćanja PDV-a na donirana vozila i naredne donacije iz ovog instrumenta.

6.6.2. Donacija Europske Unije iz Europskog fonda za mir odobrena 2022. godine za Brigadu taktičke podrške OS BiH

Odlukom Vijeća EU (1.12.2022. godine) u okviru paketa pomoći Vijeće je usvojilo mjeru pomoći Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (OSBiH) vrijednu 10 milijuna Eura. Ova odluka reflektira napore EU-a na daljnjem jačanju svog sigurnosnog angažmana sa svojim partnerima na Zapadnom Balkanu.

Mjera pomoći EPF-a će ojačati kapacitete OSBiH kroz poboljšanje i unapređenje opreme brigade taktičke podrške. Pružanjem odgovarajuće opreme mjera pomoći, također će im pomoći da doprinesu vojnim misijama i operacijama ZSOP, EU. Nadalje će omogućiti brzo i održivo raspoređivanje bataljona određenog od strane NATO-a, bilo kao dio misije ili operacije ZSOPa EU-a ili u formatima kao što su Ujedinjeni narodi, NATO, OSCE, te u konačnici doprinijeti zaštiti civilnog stanovništva.

Mjera pomoći financirat će terensku opremu, ključne alate za vojno inženjerstvo i CBRN (kemijsku, biološku, radiološku i nuklearnu obranu). Po ovom projektu ukupan broj realiziranih ugovora po ovom projektu je 4.093106 Eura odnosno nešto više više od 40% ukupne vrijednosti odobrene donacije, što je dobra dinamika obzirom da je implementacija počela od juna 2023. godine.

6.6.3. Sudjelovanje u NATO-PfP ili EU radnim tijelima i odborima

Prestavnici MO i OS BiH tijekom 2023. godine, sudjelovali su u radu slijedećih radnih tijela:

- 3 sastanka NATO odbora za standardizaciju, Luksemburg,
- 2 sastanka NATO odbora za goriva i maziva,
- 2 sastanka o naoružanju i logističkoj suradnji,
- 2 sastanka NC3 odbora,
- 1 sastanak administratora za NATO software N-CORE,
- Od mjeseca oktobra 2023 predstavnik MO učestvuje u Savjetodavnom tijelu za Evropske integracije (Najviše političko tijelo - Sistem kordinacije je Kolegij za evropske integracije koji se sastoji od premijera i zamjenika premijera VMBiH, Vlada FBiH i RS, gradonačelnika BDBiH i premijera svih 10 kantona. Ono rukovodi svim procesima unutar SK, a pomaže mu Savjetodavno tijelo.)

6.6.4. Zaključivanje sporazuma, memoranduma, protokola i drugih međunarodnih ugovora

Tijekom 2023. godine su potpisani slijedeći Tehnički sporazumi:

- Dana 06.07.2023. g. Tehnički aranžman između Ministarstva obrane BiH i SR Njemačke o dodjeli financijske pomoći za podršku infrastrukturnih radova na lokacijama Oružanih snaga BiH koji obuhvaća slijedeće projekte: nabava alata i kompleta za infrastrukturu 100.000 EUR, aerodrom Dubrave – zamjena vodovodne mreže 300.000 EUR, aerodrom Dubrave – sanacija četiri (4) objekta 250.000 EUR, vojarna „Adil Bešić“ – zamjena sustava grijanja 100.000 EUR.
- Dana 18.08.2023.g. Tehnički aranžman između Ministarstva obrane BiH i SR Njemačke o dodjeli financijske pomoći za podršku infrastrukturnih radova na lokacijama Oružanih snaga BiH; Iznos donacije je 1.470.000 eura. Projekti su namijenjeni za izgradnju stražarnice i zamjenu vanjske rasvjete u vojarni „Zaim Imamović“ u Pazariću, zamjenu vanjske rasvjete u kvošnjama „Božan Šimović“ u Čapljini, „Dubrave“ u Živinicama, „Rajlovac“ u Sarajevu, postavljanje sustava video nadzora sa posebnom infrastrukturom u skladištu naoružanja „Grabež“ u Bihaću, te renoviranje i preuređenje objekta za smještaj vojnika u vojarni „Mato Lučić Maturica“ u Kiseljaku i tehnički aranžman između Ministarstva obrane BiH i Savezne Republike Njemačke o dodjeli financijske pomoći za podrške za nabavku opreme (uniformi) za Oružane snage BiH; Iznos donacije je 1.500.000 eura. Sredstva iz tehničkog aranžmana za podršku nabave uniformi u vrijednosti od 1.500.000 eura će biti namijenjena za opremanje Bataljonske grupe lake pješadije OS BiH.
- Dana 30.08.2023. Tehnički aranžman između Ministarstva obrane BiH i Savezne Republike Njemačke o dodjeli financijske pomoći za podršku prenamjene toplovođa u vojarni „Vojvoda Radomir Putnik“ u Doboju. Iznos donacije je 310.000 eura.
- Dana 02.10.2023.g. Tehnički aranžman između Ministarstva obrane BiH i Savezne Republike Njemačke o dodjeli financijske pomoći za podršku infrastrukturnih radova. Iznos donacije je 430.000 eura i to za: vojarna Kozara Banja Luka, renoviranje i sanacija krova zgrade br. 60 za skladištenje oružja 80.000,00 €, vojarna Kozara Banja Luka, renoviranje i adaptacija objekta br. 71 za smještaj straže i osoblja (BIH-023) 60.000,00 €, vojarna "Zdravko Čelar" u Derventi: Renoviranje i adaptacija smještajnog objekta za vojno osoblje 190.000,00 €, vojarna Kozara Banja Luka, zamjena vanjske rasvjete (BIH-025) 100.000,00 €, te Anexe aranžmana (gdje se donira još po 40.000 eura na već donirane iznose za lokaciju Doboju i za lokaciju Kiseljak). Za lokaciju Doboju se sada izdvaja ukupno 350.000 €, te ukupan aranžman iznosi 1.510.000 €.
- Dana 04.12.2023. g. Tehnički aranžmana između Ministarstva obrane BiH i Savezne Republike Njemačke o donaciji sredstava za podršku popravke Sustava grijanja i hlađenja

te za nabavu informatičke opreme (PSOTC) i Aneks Tehničkog aranžmana za projekat 007 (ukupna vrijednost 410.00 e).

- Dana 28.09.2023. Tehnički Sporazum između Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine i Ministarstva obrane Republike Hrvatske u području izobrazbe.

U tijeku je procedura za zaključivanje:

- Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Države Kuvajt o suradnji u oblasti obrane,
- Sporazuma o suradnji u području obrane između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Države Katar,
- Sporazuma o obrambenoj suradnji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Kraljevine Saudijske Arabije.
- Za Sporazum između Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine i Ministarstva nacionalne obrane Rumunjske o obrambenoj suradnji, završena je sva neophodna procedura, te se čeka samo službeno potpisivanje (planirano za period siječanj – veljača 2024. godine tijekom službene posjete ministra obrane BiH Ministarstvu obrane Rumunjske

6.7. Bilateralna obrambena suradnja

Bilateralna obrambena suradnja Bosne i Hercegovine se tijekom proteklih godina ostvaruje sa 25 zemalja partnera, s tim što se godišnji Planovi bilateralne obrambene suradnje potpisuju prosječno sa 16 zemalja. Godišnji planovi bilateralne-obrambene suradnje su operativni godišnji programi rada između Ministarstva obrane BiH i Ministarstva obrane države sa kojom se ostvaruje suradnja u oblasti obrane, kroz aktivnosti: školovanja, obuke, sudjelovanja na seminarima, razmjena iskustava, bilateralne posjete, financijska podrška značajnim projektima i inicijativama, donacije.

Za 2023. godinu, do sada je potpisano 12 planova bilateralne obrambene suradnje i to sa: Austrijom, Crnom Gorom, Francuskom, Grčkom, Hrvatskom, Italijom, Mađarskom, Norveškom, Njemačkom, Turskom, Sjedinjenim Američkim Državama i Slovenijom.

Iako nisu potpisani Planovi bilateralne obrambene suradnje za tekuću godinu, na temelju prijedloga planova realiziran je značajan broj aktivnosti sa slijedećim zemljama partnerima: Bugarska, Nizozemska, Kanada, Sjeverna Makedonija, Srbija, Rumunjska i Velika Britanija. Takođe, Ministarstvo obrane BiH ima zapaženu bilateralnu suradnju i sa zemljama sa kojima ne potpisuje Planove bilateralne vojne suradnje na godišnjem nivou, kao što su Švicarska, Slovačka, Češka, NR Kina, Španjolska, Ujedinjeni Arapski Emirati...

U tabeli koja slijedi prikazan je usporedni pregled realizacije planova bilateralne suradnje za period 2013-2023. godina.

USPOREDNI PREGLED REALIZIRANIH PLANOVA BILATERALNE OBRAMBENE SURADNJE										
2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
16	13	15	15	19	18	17	9	13	13	12

Tabela 5. Usporedni pregled realizacije planova bilateralne suradnje

6.8. Regionalna suradnja zemalja Jugoistočne Europe

6.8.1. Američko – Jadranska povelja (US – Adriatic Charter) (A-5)

Cilj ove inicijative je jačanje sigurnosti i stabilnosti, kao preduvjeta za što brže uključivanje u euro-atlantske integracije. Dokument podstiče i tekuće reforme oružanih snaga u zemljama članicama i njihovu međusobnu vojnu suradnju. Nakon aktivnog

sudjelovanja u statusu promatrača, početkom prosinca 2008. godine, Bosna i Hercegovina je primljena u punopravno članstvo u ovoj regionalnoj inicijativi.

Od siječnja 2023. godine jednogodišnje predsjedanje foruma A-5 preuzela je Republika Sjeverna Makedonija, od Crne Gore. Zamjenik ministar obrane BiH, sa delegacijom, sudjelovao je na ministarskom sastanku u okviru A5. u Skoplju, Republika Sjeverna Makedonija. Pored ovog sastanka, realiziran je niz sastanaka na nivou Zajedničkog stožera Oružanih snaga BiH, kao i sastanci u formatu pomoćnika ministara za resor međunarodne obrambene suradnje u ožujku i listopadu 2023. godine te sastanak Načelnika Zajedničkih stožera OS zemalja članica inicijative, u rujnu 2023. godine. Pored navedenih, u okviru ove inicijative realizirani su i drugi sastanci i aktivnosti predviđene Planom predsjedanja (ukupno 14 aktivnosti). Predsjedanje Američko-Jadranskom poveljom za 2024. godinu preuzet će Republika Albanija.

6.8.2. Inicijativa ministara obrane zemalja Jugoistočne Europe (SEDM)

U 2007. godini Bosna i Hercegovina je stekla status punopravnog člana SEDM-a. Aktivno sudjelovanje MO BiH u ovoj inicijativi izraženo je kroz:

- sudjelovanje predstavnika MO BiH u radu Koordinacijskog Komiteta SEDM-a,
- sudjelovanje u radu Političko-upravnog Komiteta Multinacionalnih mirovnih snaga (SEEBRIG) u svojstvu promatrača,
- sudjelovanje u izradi svih dokumentata ovog foruma,
- sudjelovanje na ministarskom SEDM sastanku,
- sudjelovanje na sastancima zamjenika načelnika stožera oružanih snaga.

Delegacija MO i OS BiH predvođena Tajnikom Ministarstva obrane sudjelovala je na ministarskom SEDM sastanku 22. studenog 2023. godine, u Ankari, Republika Turska, a pod predsjedanjem Rumunjske, koja je na period od dvije godine (2023.-2025.) preuzela predsjedanje ovom regionalnom inicijativom. Takođe, u ožujku i rujnu 2023. godine održana su dva sastanka Koordinacijskog Komiteta i Političko-upravnog Komiteta SEDM-a na kojima je sudjelovao i predstavnik Ministarstva obrane BiH.

6.8.3. Inicijativa Srednjo-europske obrambene suradnje + Zapadni Balkan (Central European Defence Cooperation- CEDC + WB) Defence Policy Meeting

U okviru ove inicijative, kojom se održava kontinuitet suradnje između srednjeeuropskih članica ove inicijative i zapadno-balkanskih partnera, pored zemlje predsjedatelja, Republike Hrvatska, punopravni članovi su R. Austrija, R. Češka, Mađarska, R. Slovenija i R. Slovačka, a predstavnici zemalja Zapadnog Balkana su R. Albanije, Bosna i Hercegovina, R. Srbija, Crna Gora, Kosovo*¹ i R. Sjeverna Makedonija. Dana 08.11.2023. godine održan je multilateralni sastanak resornih pomoćnika ministara obrane iz zemalja članica CEDC-a (Central European Defence Cooperation) i resornih pomoćnika ministara obrane iz zemalja Zapadnog Balkana. Predstavnik Ministarstva obrane BiH uzeo je sudjelovanje na navedenom sastanku.

Dana 07.12.2023. godine, održan je i ministarski sastanak u okviru ove multilateralne inicijative na kojem je sudjelovao Ministar obrane BiH sa delegacijom.

Sastanci su koncipirani u dva dijela, gdje u prvom dijelu sastanka sudjeluju i predstavnici Zapadnog Balkana, dok je drugi dio sastanka rezerviran samo u formatu predstavnika zemalja članica CEDC-a.

¹ *Ovakvom designacijom se ne preudicira pozicija i status i u skladu je s rezolucijom VS UN-a 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o deklaraciji o kosovskoj nezavisnosti.

6.9. Vojno diplomatsko predstavljanje Bosne i Hercegovine

U skladu sa Temeljnim pravcima i prioritetima za provođenje vanjske politike BiH, te u skladu sa interesima MO i OS BiH, Predsjedništvo BiH je odobrilo ukupno 21 poziciju vojno-diplomatskih i vojnih predstavnika BiH u inozemstvu, i to:

VOJNO DIPLOMATSKO PREDSTAVLJANJE	VOJNO PREDSTAVLJANJE
Republika Srbija	Misija BiH pri NATO u Briselu - K. Belgija
Republika Turska	Stalna misija BiH pri OSCE i UN – Beč, R. Austrija
Republika Hrvatska	Stalna misija BiH pri UN - New York, SAD
Sjedinjene Američke Države	NATO SHAPE - Mons, K. Belgija
Kraljevina Belgija	NATO zapovjedništvo JFC - Napulj, R. Italija
Republika Austrija	NATO Stožer u Briselu, K. Belgija
Savezna Republika Njemačka	NATO škola - Oberammergau, SR Njemačka
Velika Britanija	Zapovjedništvo Nacionalne garde Maryland - SAD
Ruska Federacija	Centar za sigurnosnu suradnju (RACVIAC) – Zagreb, R. Hrvatska
Šef Vojnog dijela Misije BiH pri NATO u Briselu, Kraljevina Belgija	Stalna organizacija Balkanskih vojnomedicinskih snaga BMTF - Skoplje, R. Sjeverna Makedonija
	Tehnički tajnik, ujedno računopolagač u vojnom dijelu misije BiH pri NATO u Briselu, Kraljevina Belgija

Tabela 6. Vojno-diplomatsko i vojno predstavljanje u inozemstvu

Tijekom 2023. godine, zbog završetka mandata ranije imenovanih VDP-a i VP-a BiH, nakon imenovanja novih VDP-a i VP-a BiH, popunjene su upražnjene pozicije na sljedećim destinacijama i od navedenog datuma:

- VDP BiH R. Srbija – (03.05.2023. g. početak mandata),
- VDP BiH R. Hrvatska – (čeka se odluka Predsjedništva BiH o imenovanju),
- VDP BiH R. Turska – (01.08.2023. g. početak mandata),
- VP BiH u BMTF, Skoplje, R.S.Makedonija – (01.08.2023. g. početak mandata VP),
- VP BiH u NATO SHAPE, Mons – (15.08.2023. g. početak mandata),
- VP BiH u NATO Školi, Oberammergau – (28.08.2023. g. početak mandata),
- BiH u NATO Stožeru, Napulj – (04.09.2023. g. početak mandata).

6.10. Vojno diplomatsko predstavljanje u BiH - Zajedničke aktivnosti MO i OS BiH i Udruženja vojno-diplomatskih predstavnika akreditiranih u BiH

Tijekom 2023. godine vojno-diplomatsko predstavljanje u Bosni i Hercegovini realizirano je 16 rezidentnih i 13 nerezidentnih vojno-diplomatskih predstavnika- obrambenih atašea (VDP).

REZIDENTNI	NEREZIDENTNI
Austrija	Bjelorusija
Bugarska	Belgija
Kina	Kanada
Češka Republika	Francuska
Hrvatska	Pakistan
Njemačka	Indonezija
Grčka	Nizozemska
Mađarska	Norveška
Rumunjska	Italija
Ruska Federacija	Poljska
Srbija	Švicarska
Slovačka Republika	Ukrajina
Slovenija	Španjolska
Turska	
Velika Britanija	
Sjedinjene Američke Države	

Tabela 7: Vojno-diplomatsko predstavljanje u Bosni i Hercegovini

U okviru Plana suradnje između MO BiH, OS BiH i Asocijacije vojno-diplomatskih predstavnika akreditiranih u BiH za 2023. godinu planirano je 18 aktivnosti, od kojih je 17 realizovano.

6.11. Implementacija međunarodnih obveza:

U skladu sa definisanim obavezama MO BiH na međunarodnom planu su realizirane međunarodne aktivnosti koje je BiH preuzela, i to:

- razmjena informacija i provođenje inspeksijskog i verifikacijskog režima u skladu sa Sporazumom o mjerama za izgradnju povjerenja i sigurnosti – „VD-11“ („Bečki dokument 2011“),
- razmjena informacija i provođenje inspeksijskog i verifikacijskog režima u skladu sa Sporazumom o subregionalnoj kontroli naoružanja,
- provođenje promatračkih letova u skladu sa Ugovorom „Open Skies („Otvoreno nebo“),
- razmjena informacija u skladu sa OCSE-ovim vojno-političkim dokumentima i odlukama,
- ispunjavanje međunarodnih obveza kroz sudjelovanje u radu regionalnih sigurnosnih organizacija (RACVIAC - Centre for Security Cooperation).

Provođenje inspeksijskog i verifikacijskog režima za 2023. godinu, kao i izrada i razmjena informacija realizirano je prema sljedećem:

1) Realizacija aktivnosti po Bečkom dokumentu 2011 (VD-11):

a) Pasivne kvote

Tijekom 2023. godine, BiH je izvršila prihvati tri inspekcije utvrđenog područja i jednu evaluacijsku posjetu. Inspekciju utvrđenog područja u BiH obavile su:

- Slovenija, u periodu od 28.03. do 31.03.2023. godine,
- Turska, u periodu od 22.05. do 25.05.2023. godine i
- Češka, u periodu od 13.06. do 16.06.2023. godine.

Evaluacijske posjete u BiH obavile su:

- Norveška: (BrTP OS BiH) u periodu od 22.08. do 25.08.2023. godine (obvezna, redovita evaluacijska posjeta po Sporazumu),
- Njemačka: (BrZS i PZO OS BiH) u periodu od 15.05. do 18.05.2023. godine (evaluacijska posjeta po bilateralnom Tehničkom sporazumu za 2023. godinu) i
- Verifikacijska agencija SAD-a za Evropu: (5.pbr OS BiH) u periodu od 05.12. do 08.12.2023. g. (evaluacijska posjeta po bilateralnom Tehničkom sporazumu za 2023. g).

b) Aktivne kvote

Tijekom 2023. godine BiH je izvršila tri posjete vojnoj bazi i dvije inspekcije utvrđenog područja. Posjete vojnoj bazi izvršene su kako slijedi:

- Rumunjska, u periodu od 11.09. do 15.09.2023. godine
- Mađarska, u periodu od 09.10. do 12.10.2023. godine i
- Hrvatska, u periodu od 06.11. do 11.11.2023. godine.

Inspekcije utvrđenog područja izvršene su kako slijedi:

- Srbija, u periodu od 20.06. do 23.06.2023. godine i
- Hrvatska, u periodu od 04.07. do 07.07.2023. godine.

Godišnja razmjena informacija o oružanim snagama po „VD-11“, realizirana sredinom prosinca 2023. godine. Ista je realizirana elektronskim putem.

Tijekom 2023. godine, obavljene su konsultacije i potpisan je tehnički sporazum o suradnji shodno Sporazumu za 2023. i 2024. godinu sa Verifikacijskom agencijom SAD-a za Europu.

Obavljene su konsultacije i potpisano je pismo namjere o suradnji shodno Sporazumu za 2024. i 2025. godinu sa Verifikacijskim središtem Francuske.

2) Razmjena informacija i provođenje inspeksijskog i verifikacijskog režima u skladu sa Sporazumom o subregionalnoj kontroli naoružanja:

a) Pasivne kvote

Tijekom 2023. godine izvršen je prihvati četiri inspekcije, i to:

- prihvati inspekcije od strane Srbije: u periodu od 30.05. do 01.06.2023. godine,
- prihvati inspekcije od strane Hrvatske: u periodu od 13.06. do 15.06.2023. godine,
- prihvati inspekcije od strane Crne Gore: u periodu od 26.09. do 28.09.2023. godine i
- prihvati inspekcije od strane Srbije: u periodu od 31.10. do 02.11.2023. godine.

b) Aktivne kvote

Tijekom 2023. godine BiH je obavila četiri inspekcije, i to:

- u Srbiji: u periodu od 04.04. do 08.04.2023. godine,
- u Crnoj Gori: u periodu od 16.05. do 18.05.2023. godine,
- u Hrvatskoj: u periodu od 29.08. do 31.08.2023. godine i
- u Srbiji: u periodu od 17.10. do 19.10.2023. godine.

U prosincu 2023. godine elektronskim putem je realizirana Godišnja razmjena informacija o oružanim snagama po Sporazumu o subregionalnoj kontroli naoružanja. Također, razmjena informacija je izvršena i na sastanku održanom 15.12.2023. g. u Beču, Austrija, a na istom je, ispred BiH, sudjelovala delegacija Verifikacijskog centra OS BiH.

3) Provođenje promatračkih letova u skladu sa ugovorom „Open Skies“ („Otvoreno nebo“),

BiH je tijekom 2023. godine, izvršila prihvati četiri promatračka leta i obavila jedan posmatrački let iznad drugih država.

Izvršen je prihvati promatračkih letova od strane zemalja:

- Danske, Francuske, Njemačke i Norveške: u periodu od 24.04. do 28.04. 2023. godine,
- BENELUXA, Portugala, Rumujske i Španjolske: u periodu od 15.05. - 19.09.2023. g.,
- Turske, Mađarske i Hrvatske: u periodu od 17.07. do 21.07. 2023. godine i
- UK, Kanade, Češke i Švedske: u periodu od 04.09. do 08.09.2023. godine.

BiH je zajedno sa Turskom izvršila promatrački let iznad Gruzije u periodu od 11.06. do 18.06.2023. godine.

4) Realizacija aktivnosti u skladu sa dokumentima UN-a, OSCE-a, RACVIAC-a i obveza prema drugim međunarodnim organizacijama

a) Razmjena informacija u skladu sa OSCE-ovim vojnopoličkim dokumentima i odlukama

Tijekom 2023. godine izvršena je razmjena Informacija iz nadležnosti Ministarstva obrane po sljedećem:

Izvršena je razmjena Informacija o obrambenom planiranju i vojnom proračunu („VD-11“, Para.15),

- Globalna razmjena vojnih informacija GEMI,
- Upitnik o protupješačkim minama,
- Informacija o transferima konvencionalnog naoružanja,
- Upitnik o konvencionalnim transferima naoružanja,
- Godišnji kalendari („VD-11“, Paragrafi od 61 do 66),
- Ograničavajuće odredbe („VD-11“, Paragrafi od 67 do 71),
- Informacija o planovima i kontaktima („VD-11“, Paragrafi 36 i 37),
- Godišnja razmjena vojnih informacija („VD-11“, Paragrafi od 9 do 14).

Ministarstvo obrane je u okviru Kalendara vojno-političkih obaveza OSCE-a za 2023. godinu ispunilo sve preuzete međunarodne obveze.

b) Ispunjavanje međunarodnih obaveza kroz sudjelovanje u radu regionalnih sigurnosnih organizacija (RACVIAC - Centre for Security Cooperation)

Programom rada RACVIAC-a za 2023. godinu, planirana je realizacija ukupno 30 različitih aktivnosti (tečajevi, seminari, sastanci konferencije i dr.). Aktivnosti su planirane kroz propisanu proceduru unutar planskog procesa u RACVIAC-u, a iste su usuglašene i njihova realizacija odobrena kroz zaključke redovitih sastanaka MAG/POC-a na kojim sudjeluju i predstavnici iz BiH.

Od planiranih aktivnosti, realizirano je njih 25 dok su ukupno četiri aktivnosti otkazane, a jedna aktivnost je prolongirana za narednu godinu. Aktivnost koja je prolongirana (C-WMD Network Phase 2 project - Annual Regional Forum on analysis of WMD and CBRN threats and risk trends) trebala je biti održana u Parlamentu BiH početkom prosinca, a otkazana je radi nedovoljnog broja prijavljenih sudionika. Njeno održavanje planirano je u prvoj polovini iduće godine.

MO BiH je sudjelovalo na 18 RACVIAC događaja sa ukupno 29 predstavnika, državnih službenika/ namještenika ili vojnih osoba, a što je ovisilo tematici samog događaja. Na sedam aktivnosti MO BiH nije sudjelovalo sa svojim predstavnicima jer se radilo o aktivnostima koje po svojoj tematici, sadržaju i ciljevima nisu bile bliske MO i OS BiH.

Napominjemo, da na pojedinim RACVIAC aktivnostima, predstavnici MO i OS BiH ne sudjeluju samo kao polaznici, nego svoj doprinos daju i kao predavači, voditelji MTT (Mobile Training Team) i dr.

Također predstavnici MO i OS aktivno sudjeluju i u samom radu RACVIAC-a, jer MO BiH ima svog stalnog predstavnika u RACVIAC-u središtu, kao i kroz sudjelovanje pomoćnika ministra za međunarodnu suradnju na sastancima MAG/POC (Multinational Advisory Group / Point of Contact) na kojima se raspravlja o svim bitnim pitanjima koja se odnose na organizaciju i ustroj RACVIAC-a, program rada RACVIAC-a i dr.

Realizacija aktivnosti s RACVIAC-om u 2023. godini je prikazana u sljedećoj tabeli:

Aktivnost	Program rada RACVIAC-a za 2023. godinu			
	Plani rano	Realizirano	Postotak Realizacije	Broj sudionika iz MO i OS BiH
SSG Pillar (Odsjek)	7	7	100,00%	9
CSE Pillar (Odsjek)	7	7	100,00%	13
CTST Pillar (Odsjek)	6	5	83,33% (1 otkazana)	3
CWMD Pillar (Odsjek)	7	3	42,85% (3 otkazane, 1 prolongirana)	1
<i>MAG/MAG POC</i>	3	3	100%	3
UKUPNO	30	25	83,33%	29

Tabela 8. Realizacija aktivnosti s RACVIAC-om u 2023. godini

7. Obavještajno-sigurnosni poslovi

U izvještajnom periodu Ministarstvo odbrane BiH je kontinuirano radilo na realizaciji sljedećih težišnih programskih aktivnosti, koje su predstavljene u nastavku:

7.1. Suradnja sa komplementarnim službama i institucijama po pitanju obavještajne, kontraobavještajne i sigurnosne zaštite elemenata sustava obrane u BiH

U domenu ove programske aktivnosti, u dijelu suradnje i koordinacije s komplementarnim institucijama u BiH, najznačajnija je svakako suradnja sa OSA, a koja je bila kontinuirano i planski organizirana i realizirana tijekom godine u skladu s zakonskom matricom za ovaj vid vojno-obavještajne suradnje.

Težište obavještajne suradnje sa OSA BiH bazirano je na dostavi godišnjih obavještajnih zahtjeva, te prikupljanju i razmjeni vojnoobavještajnih podataka po istima. Ministarstvo je kontinuirano dostavljalo OSA BiH obavještajne podatke prikupljene iz drugih izvora, uključujući vlastite podatke prikupljene iz OSINT, podatke vojno-diplomatskih predstavnika BiH u inozemstvu i drugih zemalja u BiH; podatke dobivene iz UN, te podatke dobivene kroz izvještaje međunarodnih nositelja misija u inozemstvu s težištem na misije u kojima sudjeluju OS BiH.

7.2. Izdavanje sigurnosnih dozvola za pripadnike institucija obrane

Sigurnosne provjere i izdavanje sigurnosnih dozvola za pripadnike institucija obrane, realizirane su po planu, te su svi zaprimljeni postupci vršenja svih vrsta sigurnosnih provjera okončani u skladu sa predviđenom dinamikom.

Tijekom vršenja osnovnih sigurnosnih provjera izvršena je korespodencija sa nadležnim institucijama, sa 2440 zahtjeva. Za 840 osoba je završen proces osnovne sigurnosne provjere i sačinjena su potrebni dokumenti. U tijeku vršenja proširenih sigurnosnih provjera prema OSA BiH izvršena je korespodencija sa 286 zahtjeva i odgovora. U izvještajnom periodu izdato je 586 odluka i dozvola za pristup tajnim podacima različitog stupnja tajnosti. U suradnji sa Ministarstvom sigurnosti BiH izdato je 119 NATO dozvola različitog stupnjatajnosti.

Podaci o broju izvršenih provjera i izdatih rješenja u 2023. godini:

RB	URAĐENI DOKUMENTI	BROJ
1.	Odluke i dozvole	586
2.	NATO dozvole	119
3.	Zahtjevi MUP-u	523
4.	Zahtjevi sudovima	523
5.	Zahtjevi SIPA-i	523
6.	Zahtjevi DKPT-u	523
7.	Korespodencija sa OSA BiH	348

Tabela 9. broj izvršenih provjera i izdatih rješenja u 2023. godini

Nastavljena je planska aktivnost i suradnja sa Ministarstvom sigurnosti BiH u vezi implementacije Projekta „Jedinstveni informacioni sustav za evidenciju i izdavanje sigurnosnih dozvola u BiH“.

7.3. Vojnoobavještajna podrška realizaciji zadataka OS BiH:

Fokus prioritarnih obavještajnih zahtjeva bio je na vojnoobavještajnoj podršci u operacijama podrške miru kroz angažman OS BiH u UN i EU vođenim misijama u DR Kongo i Srednjoafričkoj Republici. Pored toga, obavještajnim zahtjevom aktivirani su prikupljački kapaciteti na praćenju razvoja vojnosigurnosne situacije u Ukrajini, odnosno redovno izvještavanje menadžmenta MO BiH sa razvojem situacije u Ukrajini.

Šestomjesečna izvješća o stanju sigurnosti u zemljama u kojima OS BiH vrše misije podrške u skladu s datim rokovima su izrađeni i dostavljeni korisnicima – Parlamentarnoj skupštini BiH (Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost).

Od ostalih obavještajnih analitičkih formata, periodično su rađene i analize o novinama u oružanim snagama i vojnoj industriji stranih zemalja, a kako bi se adekvatno pratili trendovi u ovoj domeni.

Sublimirani pokazatelji cijelog procesa diseminacije tematskih, izvješća, podataka, informacija i analiza prema korisnicima po ovoj programskoj aktivnosti su sljedeći:

RB	NAZIV KRAJNJEG KORISNIKA	NAZIV AKTA	BROJ
1.	Predsjedništvo BiH	Informacija	4
2.	Parlamentarna skupština BiH (zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost)	Polugodišnje informacije o “Političko-sigurnosnoj situaciji u državama u kojima su u sastavu međunarodnih mirovnih	5

		misija angažirani pripadnici OS BiH	
3.	Menadžment MO BiH	Obavještajne informacije i analize u vezi stanja u Ukrajini	33
4.	Obavještajno-sigurnosna agencija (OSA) BiH	Obavještajne informacije i analize, informacije iz izvještaja VDP BiH u inostranstvu, VDP u BiH i iz UN	92
5.	ZS OS BiH	informacije i analize	37
6.	Sektor za međunarodnu suradnju	Polugodišnje informacije o "Političko-sigurnosnoj situaciji u državama u kojima su u sastavu međunarodnih mirovnih misija angažirani pripadnici OS BiH	2
7.	UKUPNO		170

Tabela 10. Pregled izrade obavještajno-analitičkih produkata

7.4. Međunarodna vojnoobavještajna suradnja

Međunarodna vojnoobavještajna saradnja se uglavnom odvijala kroz aspekte međunarodne i bilateralne suradnje. Bilateralni susret između predstavnika MO i OS BiH sa predstavnicima Uprave obavještajne službe Generalstožera Oružanih snaga Republike Turske realizirana je u periodu od 12. do 14.12.2023. godine u Ankari, Republika Turska.

Tijekom 2023. godine predstavnici MOBiH su sudjelovali u radu multilateralnog foruma SEEMIC koji je imao dva online sastanka Ekspertske radne grupe, te Konferenciju SEEMIC koja je realizirana u Sofiji, Republika Bugarska. Na pomenutoj Konferenciji, razmjenjena su iskustva o suvremenim sigurnosnim izazovima sa predstavnicima Albanije, Hrvatske, Rumunjske, Grčke, Srbije, Crne Gore, Slovenije, Sj. Makedonije, Turske i Bugarske.

MO BiH tijekom 2023.godine surađivao sa brojnim međunarodnim institucijama i organizacijama (RCC, RACVIAC, SEESAC, NATO HQ Brisel) po pitanju sudjelovanja u aktivnostima i događajima od značaja sa sigurnosnog aspekta.

8. Aktivnosti u oblasti komunikacija i upravljanje informacijama

U ovoj funkcionalnoj oblasti aktivnosti su bile usmjerene na planiranje, dizajniranje, uspostavljanje, unapređenje i održavanje komunikacijskih i informacijskih sustava i ogleдалe su se u sljedećem.

Uspostava mreža za klasificiranu komunikaciju po NATO standardima je kontinuirani proces koji se sastoji od aktivnosti na izgradnji novih i unaprjeđenju postojećih sustava za klasificiranu komunikaciju i aktivnosti na izradi i usvajanju regulative u oblasti klasificirane komunikacije. U tijeku 2023.godine nije bilo aktivnosti na izgradnji novih sustava za klasificiranu komunikaciju, jer u proračunu za 2023.godinu nisu predviđena sredstva za ovu namjenu, tako da je ova aktivnost u 2023.godini svedena na održavanje i unaprijeđenje postojećih sustava bez financijskih izdataka.

U viziji Strategije cyber sigurnosti MO BiH bilo je planirano da će MO i OS BiH do 2023. godine uspostaviti efikasan i održiv sustav cyber sigurnosti koji će biti u stanju da spriječi i otkloni posljedice cyber incidenata. Zbog nedovoljno alociranih financijskih sredstava u proračunu za 2023. godinu, ova aktivnost je djelimično realizirana.

Nastavljeno je održavanje postojećih sustava (Održavanje print sustava telefonskih servera i informatičke opreme), te administriranje postojećih Sistema K4 (administriranje sustava e-poslovanja, prostorne mreže MO i OS BiH, LAN-a MO BiH i periferne računarske

opreme, telefonskog servera i telefonskih instalacija), praćenje realizacije ugovora i suradnja sa javnim telekom operatorima i davaocima internet pristupa, administriranje sustava kontrole pristupa i evidencije radnog vremena u MO BiH, administraciju baze podataka informacijskog sistema Generalnog inspektorata MO BiH. Redovnim administriranjem “BigBlueButton” servisa putem Interneta osiguralo se nesmetano održavanje video-konferencijskih sastanaka u MO i OS BiH.

Tijekom 2023.godine pokrenut je postupak nabave rezervnih dijelova za informatičku, birotehničku i komunikacijsku opremu i isti je poništen zbog nedovoljnog broja ponuda.

Upravljanje resursima Stacionarnih komunikacijskih čvorišta (SLC) je vršeno u skladu sa propisanim procedurama. Redovno su obrađivani zahtjevi eksternih korisnika resursa SKČ, te izrađivana odobrenja za ulazak na vojno-kontrolirano područje u skladu sa dostavljenim zahtjevima. Eksternim korisnicima koji su odbili potpisati ugovor o zakupu, a podnijeli su zahtjev o namjeri daljeg korištenja resursa SKČ (koje su koristili u momentu donošenja Pravilnika o izdavanju resursa SKČ i nastavili su sa korištenjem istih), i sa kojima MO BiH nije uspjelo dogovoriti i potpisati sporazum o izmirenju nastalog dugovanja naloženo je da izvrše demontažu postavljene opreme, te je pokrenut zahtjev za sudski proces za naplatu duga nastalog na temelju korištenja SKČ resursa.

9. Aktivnosti u oblasti upravljanja personalom

Težišne aktivnosti u oblasti upravljanja personalom su bile usmjerene na sljedeće:

9.1. Popuna personalom:

Pregled popune MO i OS BiH na dan 31.12.2023. godine, po kategorijama i doprinosu:

KATEGORIJA	DOPRINOS												UKUPNO		
	B			H			S			O			PLANIRANO (KLF, SISTEM.)	POPUNJENO	NEPOPUNJENO
	PLANIRANO	POPUNJENO	NEPOPUNJENO	PLANIRANO	POPUNJENO	NEPOPUNJENO	PLANIRANO	POPUNJENO	NEPOPUNJENO	PLANIRANO	POPUNJENO	NEPOPUNJENO			
GENER.	5	2	3	4	3	1	4	2	2	0	0	0	13	7	6
ČASNICI	961	809	151	413	315	98	703	650	53	2	1	1	2079	1776	303
DOČAS.	1448	1226	222	627	465	162	1014	974	40	1	0	1	3090	2665	425
VOJNICI	2196	1930	266	950	568	382	1603	1450	153	24	18	6	4773	3966	807
CO	298	261	37	112	90	22	269	200	69	0	1	0	679	552	128
IO, DS., ZAPOS.	148	114	34	69	48	21	109	74	35	1	0	1	327	236	91
UKUPNO	5055	4232	713	2175	1489	686	3702	3350	352	28	20	9	10961	9202	1760

Tabela 11: Pregled popune MO i OS BiH na dan 31.12.2023. godine

U skladu sa Odlukom Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH, a u odnosu na sledujuće brojno stanje profesionalnih vojnih osoba prema knjigama osobnih formacija, od 9.954 formacijskih – radnih mjesta koja sljeduju po formaciji, izvršena je popuna za 8.413 formacijskih mjesta ili 84,52 % .

Postotak popune profesionalnim vojnim osobama u odnosu na odobrenu popunu po kategorijama je 85,4 % časnika, 86,3 % dočasnika i 83,1 % vojnika. U odnosu na trenutno stanje popune MO i OS BiH imaju prosječnu starost od 37,6 godina.

Tijekom 2023. godine, u kategoriji imenovanih osoba, državnih službenika, zaposlenika, civilnih osoba i pripravnika, u MO i OS BiH 97 osoba je izvršilo određena pomjeranja, a ista su data u sledećim tabelama:

Pregled prijema po spolnoj strukturi:

KATEGORIJA/SPOL	M	Ž	UKUPNO
Civilne osobe	22	20	42
Državni službenici	8	6	14
Imenovane osobe	11	2	13
Zaposlenici	17	11	28
UKUPNO:	58	39	97

Tabela 12: Broj novoprimljenih civilnih osoba, državnih službenika, imenovanih osoba i zaposlenika po spolu

Pregled prijema po doprinosu:

KATEGORIJA/DOPRINOS	NACIONALNA ZASTUPLJENOST				UKUPNO
	B	H	S	O	
Civilne osobe	14	10	1	17	42
Državni službenici	7	5		2	14
Imenovane osobe	7	2		4	13
Zaposlenici	13	5	1	9	28
UKUPNO:	41	22	2	32	97

Tabela 13: Broj novoprimljenih civilnih osoba, državnih službenika, imenovanih osoba i zaposlenika po doprinosu

Tijekom 2023. godine izvršen je prijem 1043 kandidata u profesionalnu vojnu službu u početnom činu časnika i časnika „vjerski službenici“, dočasnika i vojnika.

KATEGORIJA/DOPRINOS	OF0	OFV	OR1	OR5	UKUPNO
Bošnjaci	59	5	319	139	522
Hrvati	28		87	59	174
Srbi	35	2	256	53	346
Ostali	1				1
UKUPNO:	123	7	662	251	1043

Tabela 14: Broj novoprimljenih PVO po doprinosu

Pregled prijema PVO po spolnoj zastupljenosti:

KATEGORIJA/SPOL	OF0	OFV	OR1	OR5	UKUPNO
M	96	7	564	217	884
Ž	27		98	34	159
UKUPNO:	123	7	662	251	1043

Tabela 15: Broj novoprimljenih PVL po spolu

9.2. Prestanak službe državnih službenika, zaposlenika, civilnih osoba i pripravnika

Tijekom 2023. godine služba je, po raznim osnovama, prestala za 58 državnih službenika, zaposlenika, civilnih osoba i pripravnika, a razlozi i struktura je vidljiva u slijedećim tabelama:

KATEGORIJA/RAZLOG	CO	DS	IO	PRIP	ZP	UKUPNO
Invalidska penzija	1					1
Istekao ugovorni rok				10	1	11
Izdržavanje kazne zatvora		1				1
Osobni zahtjev	3	5	2			10
Na temelju članka 61. Zakona o upravi BiH			5			5
Na zahtjev ministra obrane			1		1	2
Neopravdano odsustvo iz jedinice	2					2
Neplaćeno odsustvo		1				1
Mirovina po zakonu PIO RS	7				1	8
Po sili zakona	2	5			1	8
Prekobrojni državni službenici		1				1
Smrt	4	1				5
Starosna mirovina po zakonu o PIO	1	2				3
UKUPNO:	20	16	8	10	4	58

Tabela 16: Prestanak službe civilnih osoba, državnih službenika, imenovanih osoba, pripravnika i zaposlenika po razlogu

KATEGORIJA/DOPRINOS	B	H	S	UKUPNO
CO	6	4	10	20
DS	9	6	1	16
IO	4	1	3	8
PRIP	6	3	1	10
ZP	2		2	4
UKUPNO:	27	14	17	58

Tabela 17: Prestanak službe civilnih osoba, državnih službenika, imenovanih osoba, pripravnika i zaposlenika po doprinosu

KATEGORIJA/SPOL	F	M	UKUPNO
CO	8	12	20
DS	4	12	16
IO		8	8
PRIP	5	5	10
ZP	1	3	4
UKUPNO:	18	40	58

Tabela 18: Prestanak službe civilnih osoba, državnih službenika, imenovanih osoba, pripravnika i zaposlenika po spolu
9.3. Prestanak službe za profesionalna vojna lica

Tijekom 2023. godine vojna služba je, po raznim osnovama, prestala za 606 profesionalnih vojnih osoba, a razlozi i struktura je vidljiva u sljedećim tabelama:

RAZLOG/ ČIN	OF0	OF1	OF2	OF3	OF4	OF5	OFV	OR1	OR2	OR3	OR5	OR6	OR7	OR8	OR9	UKUPNO
Dekret							2									2
Istekao ugovorni rok									26	79						105
Isteklo raspolaganje										1						1
Izdržavanje kazne zatvora									1							1
Osobni zahtjev	1	2	1				1	29	72	29	3	1				139
Neopravdano odsustvo								4	2	1						7
Smrt				1				1	1		3	3	2	1		12
Starosna mirovina po zakonu o PIO						1										1
Starosna mirovina po zakonu o službi	1	6	33	40	42	17	3				46	65	50	26	8	337
Trajna zdravstvena nesposobnost									1							1
UKUPNO:	2	8	34	41	42	18	6	34	103	110	52	69	52	27	8	606

Tabela 19: Prestanak službe PVO po razlogu

Prestanak vojne službe po kategorijama i doprinosu

ČIN	B	H	O	S	UKUPNO
OF0			1	1	2
OF1	6			2	8
OF2	24	9		1	34
OF3	21	18		2	41
OF4	19	14		9	42
OF5	9	6		3	18
OFV	4			2	6

OR1	17	6		11	34
OR2	58	10		35	103
OR3	43	9		58	110
OR5	24	27		1	52
OR6	44	24		1	69
OR7	32	14		6	52
OR8	20	5		2	27
OR9	4	4			8
UKUPNO:	325	146	1	134	606

Tabela 20: Prestanak službe PVO po doprinosu

9.3. Promocija vojnog poziva

U skladu sa potrebama službe, a zbog napuštanja PVS na osobni zahtjev i iz drugih razloga prestanka PVS, MO i OS BiH su razvili efikasan sustav promocije vojnog poziva, a u cilju poduzimanja aktivnosti kako bi se slika i bitne informacije o OS BiH približile javnosti, posebno ciljnoj grupi. Sa ciljem da ova aktivnost bude kontinuiran proces u radu, donesen je Dinamički plan kampanje promocije vojnog poziva u OS BiH za 2023. godinu. Plan je fokusiran na jačanje kapaciteta Centara za regrutiranje i tranziciju i ostalih organizacijskih jedinica u čijem opisu poslova je regrutiranje i promocija vojnog poziva, intenzivnije korištenje web stranice www.mod.gov.ba, kao i već postojećih facebook profila “Ministarstvo odbrane BiH/Ministry of Defence of BiH” i „Postani oficir OS BiH“, izradu i korištenje promotivnog materijala sa afirmativnim sadržajem za promociju vojnog poziva (prezentacije, billboard reklame, reklame u medijima, prilozi u serijalu „Naša snaga“ i druge medijski istupi na javnim TV kućama u BiH i sl., suradnju sa entitetskim i kantonalnim Ministarstvima obrazovanja u BiH i Ministarstvom obrazovanja Distrikta Brčko, suradnju sa zavodima za zapošljavanje na teritoriji BiH, suradnju sa elektronskim i printanim medijima u BiH itd.

Također, u tijeku izvještajnog perioda nastavljena je suradnja u oblasti regrutiranja i promocije vojnog poziva sa američkim veleposlanstvom, putem kompanije „SINCERUS GLOBAL SOLUTIONS“ (SGS), te se u narednom periodu očekuju konkretni rezultati te suradnje koji bi trebali doprinijeti izgradnji znatno funkcionalnijeg sustava regrutiranja i promocije vojnog poziva u MO i OS BiH.

MO BiH je donijelo Plan suradnje Ministarstva obrane BiH sa visokoškolskim institucijama u BiH za 2023/24 školsku godinu, u koji je između ostalih aktivnosti uključena i aktivnost promocije vojnog poziva.

9.3. Planiranje, nominacija i upućivanje kandidata na školovanje i usavršavanje

Tokom 2023. godine MO BiH je na razne vrste kurseva, seminara, konferencija, vježbi i drugih oblika edukacija u zemlji i inostranstvu uputilo 807 lica, prema podacima datim u sljedećoj tabeli:

R/B	DRŽAVA	OPERAT. STRAT. NIVO	KŠŠ	KŠK	TEČAJ	OSTALO	UKUPNO	SVEGA AKTIVNOSTI
1	Bosna i Hercegovina					190	190	12
2	Crna Gora				2	2	4	2

4	IR Pakistan			1				1	1
5	K. Norveška						4	4	1
6	K. Švedska					2		2	1
7	K. Belgija					2		2	1
8	Katar						22	22	2
9	K. Nizozemska						2	2	
10	R. Austrija					11		11	4
12	Armenija					10		10	5
13	Kazahstan					3		3	1
14	R. Finska						1	1	1
15	R. Francuska	1						1	1
16	R. Grčka	1	1	1	7	2		12	5
17	R. Gruzija						9	9	1
18	R. Hrvatska	2	5	1	2	39		49	4
19	R. Italija	1			5			6	2
20	R. Mađarska						6	6	3
21	Tunis						7	7	3
22	R. Poljska				1	3		4	3
23	R. Rumunjska						6	6	2
24	R.S. Makedonija						3	3	2
25	R. Slovenija						26	26	5
26	R. Srbija	3	9		2	79		93	6
27	R. Turska	6	5		15	44		70	5
28	SAD	2	2				27	31	23
30	SR Njemačka					76		154	9
32	Velika Britanija						78	78	6
SVEGA:		16	23	2	138	628	807	111	

Tabela 21: Broj upućenih osoba na razne vidove školovanja i usavršavanja

Usporedni pregled planiranih i upućenih osoba u posljednje dvije godine, vidljiv je u sledećoj tabeli:

Godina	Planirano	Upućeno pripadnika			Razlika	Realizacija %
		MO BiH	OS BiH	Ukupno		
2022	882	64	806	870	12	99%
2023	815	49	758	807	8	99%

Tabela 22: Usporedni prikaz broja upućenih osoba na razne vidove školovanja i usavršavanja u 2022/2023. godini

Manji broj upućenih od planiranog rezultat je odgađanja aktivnosti od strane organizatora. U 2023. godini upućeno je 67 pripadnika manje na školovanje i usavršavanje nego u 2022. g. Trenutno je 123 kadeta na školovanju na vojnim akademijama u inozemstvu. Tijekom 2023. godine akademije je završilo 49 kadeta, a primljen/upućen na školovanje je 21 kadet. Stupanj realizacije natječaja iznosi 35,59 %.

Prilikom procesa izbora kandidata za školovanje na vojnim akademijama u inozemstvu evidentirani su sljedeći izazovi:

- Relativno nizak broj prijavljenih kandidata za školovanje, odnosno u prosjeku 1,6 osoba na jedno upražnjeno mjesto.
- Visok postotak broja prijava osoba koja ne zadovoljavaju formalne opće i posebne uvjete natječaja, odnosno 40%.
- Svaka zemlja partner zadržava pravo na specifične uvjeteu pogledu selekcije i hodograma do konačnog oda postotak broja prijava osoba koja ne zadovoljavaju formalne opće i posebne uvjete odabira.

Proces izbora kandidata za školovanje na vojnim akademijama u inozemstvu u 2023. godini je prikazan u sljedećoj tabeli:

R/b	Država	Ponuđeni broj mjesta	Broj prijava	Nije zadovoljilo	Pozvano na testiranje	Javilo se na testiranje	Zadovoljilo sve uvjete	Upućeno na liječnički	Upućeno	Napomena
1	R Italija	1	1	1	0	0	0	0	0	
2	R Hrvatska	8	11	4	7	6	6	6	4	2 nisu zadovoljila liječnički
3	R Srbija	7	9	5	4	4	4	4	3	1 nije zadovoljio liječnički
4	R Austrija	5	3	1	2	2	2	2	0	2 nisu zadovoljila liječnički
5	Velika Britanija	2	18	1	17	16	3	2	2	
6	RS Makedonija	6	13	8	5	5	5	5	4	
7	R Grčka	3	3	2	1	1	1	1	0	1 nije zadovoljio liječnički
8	R Turska	22	35	15	20	18	13	13	8	5 nisu zadovoljili liječnički
9	SR Njemačka	2	2	1	1	0	0	0	0	1 odustao
10	SAD	3	3	1	2	2	2			u tijeku
UKUPNO		59	98	39	59	54	36	33	21	

Tabela 23. Pregled procesa izbora kandidata za školovanje na vojnim akademijama u inozemstvu u 2023. godinu

9.4. Implementacija "Perspektiva" programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO BiH i OS BiH:

Od 2014. godine, Ministarstvo obrane BiH implementira „Perspektiva“ program tranzicije i zbrinjavanja personala, otpuštenog zbog primjene članka 101. stavak 1. Zakona o službi u OS BiH, kojim je definirano ograničenje godina starosti i dužine vojne službe profesionalnih vojnih osoba.

- Donošenjem Odluke o udruživanju sredstava iz proračuna Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine u višegodišnji projekat tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine - Program „Perspektiva”, VM 199/2016 od 31.08.2016. godine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 74/16) i Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o udruživanju sredstava iz proračuna Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine u višegodišnji projekat tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine - Program „Perspektiva”, VM 254/20 od 26.11.2020. godine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 1/21), MO BiH je, u saradnji sa VM BiH, obezbjedilo uspješnu implementaciju Višegodišnjeg „Perspektiva“ projekta tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala, počevši od 2016. do kraja 2025. godine.
- U proteklom osmogodišnjem periodu implementacije Višegodišnjeg „Perspektiva“ projekta ukupno je asistirano 253 otpuštenih osoba i utrošeno 763.758,00 KM, sa prosječnom tranzicijskom asistencijom po jednom korisniku u iznosu od 2.961,75 KM, a neiskorištena finansijska sredstva iz proračuna za 2016., 2017., 2018., 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. godinu u ukupnom iznosu od 1.216.776,00 KM prenose se i udružuju sa sredstvima, koja će biti planirana za 2024. i 2025. godinu.

Podaci o aktivnostima realizovanim kroz Višegodišnji „Perspektiva“ projekat za period 2016. – 2023. godine prikazani su na sljedećoj tabeli:

GODINA	VRSTE ASISTENCIJE				
	BIZNIS	POLJOPRIVREDA	ZAPOŠLJAVANJE	EDUKACIJA	SVEGA
2016.	32	39	0	6	77
2017.	28	13	0	2	43
2018.	0	0	0	1	1
2019.	6	1	0	0	7
2020.	1	3	0	0	4
2021.	11	3	0	0	14
2022.	34	22	0	1	57
2023.	40	9	0	1	50
2024.	0	0	0	0	0
2025.	0	0	0	0	0
SVEGA	152	90	0	11	253
%	60,079	35,574	0	4,347	100

Tabela 24. Pregled višegodišnje implementacije „Perspektiva“ projekta za period 2016.– 2023.godinu

Financijski prikaz Višegodišnjeg „Perspektiva“ projekta za period 2016. - 2025. godine:

GOD.	BUDŽET					SVEGA
	PLANIRANO	ODOBRENO	UTROŠENO	NEUTROŠENO	PROSJ. ASIST.	
2016.	260.400	754.000	220.938,92	533.061,08	2.869,34	754.000,00
2017.	452.600	452.000	123.742,41	328.257,59	2.877,73	452.000,00
2018.	616.900	37.000	2.603	34.397	2.603	37.000,00
2019.	880.400	25.000	22.757,15	2.242,85	3.251,02	25.000,00
2020.	1.032.300	22.000	12.449,14	9.550,86	3.112,29	22.000,00
2021.	43.000	0	42.533,98	0	3.038,14	42.533,98
2022.	205.000	205.000	168.663,44	36.336,56	2.959,01	205.000,00
2023.	443.400	443.000	170.070,04	272.929,96	2.983,68	443.000,00
SVEGA	4.529.411	2.533.411	763.758	1.216.776	2.961,75	1.980.534

Tabela 25. Pregled višegodišnje implementacije „Perspektiva“ projekta za period 2016.–2023.g.

9.5. Implementacija Politike zaštite mentalnog zdravlja i psihosocijalne asistencije u MO BiH i OS BiH, "Preventiva" projekat

MO i OS BiH implementira vlastiti „Preventiva“ projekat zaštite mentalnog zdravlja i psiho-socijalne asistencije i rehabilitacija pripadnika MO i OS BiH upućenih u mirovne misije i drugih kritičnih kategorija MO i OS BiH.

Opće i stručno-specijalističke mjere i aktivnosti „Preventiva“ projekta u 2023. godini bile su usmjerene, prije svega, na: svakodnevnu brigu za mentalno zdravlje pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, sudjelovanje u izboru kandidata za prijam u Oružane snage Bosne i Hercegovine, realizaciju ugovora, zaključenog sa Zdravstveno-turističkim centrom “Banja Vrućica” u Tesliću, koji se tiče pružanjem usluga preventivne zaštite mentalnog zdravlja i psiho-socijalne asistencije (program dekompresije), koji su tokom 2022./2023. godine bili angažirani u operacijama podrške miru ili u drugim mirovnim misijama u inozemstvz i drugih kritičnih kategorija pripadnika Ministarstva obrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Programom dekompresije u toku 2023. godine obuhvaćeni su pripadnici OS BiH koji su se, iz mirovnih misija u Centralno Afričkoj Republici, Maliju i Kongu, vratili nakon zadnjeg realiziranog termina dekompresije u listopadu 2022. godine (ukupno 6 osoba), te osobe iz MO i OS BiH iz tzv. kritičnih kategorija (ukupno 126 osoba (26 iz MO i 100 iz OS BiH)), kao što su: oboljeli sa komplikacijama od težih oblika COVID-19, sa preboljelim karcinomima, bolestima kardio-vaskularnog sustava, pripadnici koji rade na radnim mjestima gdje su dugotrajno izloženi stresnim situacijama, pripadnici koji su boravili u mirovnim misijama u Iraku i Afganistanu, a nisu ranije asistirani, pripadnici koji su sudjelovali u

misijama pomoći i spašavanja od požara (BiH), zemljotresa (Republika Turska) i poplava (BiH i Republika Slovenja), osobe čije su stresne situacije uzrokovane raznim teškim oboljenjima, smrtnim slučajevima u obitelji, preopterećenosti na poslu i stresnim poslovima koje svakodnevno obavljaju (delaboracija municije, rad na radio-relejnim čvorištima, monotoni administrativni poslovi i slično). Programom dekompresije bile su obuhvaćene ukupno 132 osobe, planirana su i odobrena financijska sredstva u iznosu od 153.000,00 KM, a utrošeno je 77.760,00 KM.

Detaljniji podaci o broju asistiranih osoba i utrošenim financijskim sredstvima predstavljeni su u sljedećoj tabeli:

GODINA	U procesu psihosocijalne asistencije i relaksacije			MJESTO ASISTENCIJE	Pregled odobrenih i utrošenih financijskih sredstava za period 2016. – 2023. godine			SVEGA
	PLAN	ASISTIR	NIJE ASISTIRANO		PLANIRANO BUDŽETOM	UTROŠENO	NIJE UTROŠENO	
2016.	116	99	17	ZTC "Banja Vrućica" - Teslić	49.000	32.668	16.331	49.000
2017.	117	110	7	Lečilište „Reumal“ - Fojnica	50.000	21.758	28.242	50.000
2018.	130	140	0	ZTC "Banja Vrućica" - Teslić	96.000	46.000	50.000	96.000
2019.	136	0	0	ZTC "Banja Vrućica" - Teslić	136.000	1.532	134.467	136.000
2020.	136	146	5	ZTC "Banja Vrućica" - Teslić	136.000	60.744	75.256	136.000
2021.	153	121	26	Lečilište „Reumal“ - Fojnica	153.000	37.588	115.412	153.000
2022.	153	134	18	ZTC "Banja Vrućica" - Teslić	150.000	57.788	92.211	150.000
2023.	160	140 (132 asistirane osobe + 8 psihologa)	20	Hoteli Ilidža" - Ilidža	153.000	77.760	75.240	153.000
SVEGA	1.101	890	93		923.000	335.840	587.160	923.000

Tabela 26. Pregled višegodišnje implementacije „Preventiva“ projekta za period 2016.-2023.

9.6. Reguliranje zdravstvenog i MIO pripadnika MO BiH i OS BiH

Reguliranje zdravstvenog i MIO pripadnika MO i OS BiH tijekom 2023. godine provedeno je u suradnji sa entitetskim zavodima. Redovno i pravovremeno su vršene prijave/odjave uposlenika. Problem u ovom segmentu predstavlja nepostojanje zakonskog rješenja za rezidente u Federaciji BiH, gdje se prijave o nesreći na poslu za PVO zadržavaju u MO BiH, iz razloga što nadležni inspektori rada u Federaciji BiH ne ovjeravaju Obrasci povreda na radu, jer zakonski nisu nadležni za pripadnike OS BiH. Dokumentacija se dostavlja osobama u cilju pravdanja bolovanja ili refundiranje troškova liječenja i drugo.

9.7. Praćenje, analiza stanja i provođenje aktivnosti iz oblasti ravnopravnost spolova.

Ministarstvo obrane BiH je nastavilo aktivnosti na podizanju svijesti na jačanju ravnopravnosti spolova, a u cilju implementacije Partnerskog cilja G0013-“Žene, mir i sigurnost”, kroz veću participaciju žena u vojnim strukturama i njihovu afirmaciju, kao nositeljica rukovodećih-zapovjednih pozicija/žene liderice u institucijama obrane i povećanog sudjelovanja žena u mirovnim misijama.

Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine je u cilju unaprijeđenja stanja u ovoj oblasti ostvarilo suradnju sa svim relevantnim institucijama, vladinim i nevladinim organizacijama, kao i sa državama u regionu na ostvarivanju koncepta rodne ravnopravnosti.

Prema posljednjim analizama, postotak žena u MO BiH je iznosio 45,1 %. U kategoriji državnih službenika je, od ukupno 131 državnih službenika, 58 je žene ili 44,2 %. i u kategoriji zaposlenici, od ukupno 85 osoba, 47 je žena ili 55,2 %. Od ukupno popunjenih 13 pozicija imenovanih osoba dvije poziciju zauzimaju žene ili 15,3 %. Od 8 pozicija rukovodećih državnih službenika 8 su popunjeni muškarcima i 1 pozicija je žena. Od 17 pozicija šefova odsjeka 5 zauzimaju žene ili 29,4 %. Od ukupnog broja zaposlenih u OS BiH, 9,0 % su žene PVO, a 25,9 % žene civilne osobe na službi u OS BiH. Postotak žena PVO u kategoriji vojnika je 11,8 %, dočasnika 5,5 % i u kategoriji časnika je 7,9 %.

U OS BiH od ukupno popunjenih 697 rukovodnih dužnosti, 10 zauzimaju žene ili 1,4%, dok je od ukupno popunjenih 1838 zapovjednih dužnosti 110 zauzimaju žene ili 5,9 %.

Ministarstvo obrane redovno dostavlja podatke za godišnje Izvješće NATO članica i partnera o perspektivama rodne ravnopravnosti. Predstavnicima MO BiH su sudjelovali na NATO godišnjoj Konferenciji, NATO članica i partnera, o perspektivama rodne ravnopravnosti koja je održana u Briselu.

Ministarstvo obrane BiH je u okviru svojih nadležnosti popunilo Upitnik o Položaju žena u obrambenom sektoru za pripremu Izvješća Glavnog tajnika UN-a, te Anketu NATO Politika i akcijski plan “Žene, mir i sigurnost“.

10. Nabava i logistika

Težište rada u oblasti nabave i logistike u 2023. godini je bilo usmjereno na realizaciji poslova i zadataka proisteklih iz Programa rada MO BiH za 2023. godinu, i to:

- Plana nabavi za 2023. godinu;
- Realizacija plana rješavanja viškova naoružanja, municije i MES-a;
- Primopredaja neperspektivne nepokretne imovine MO i OS BiH;
- Izrada i ažuriranje podzakonskih akata iz oblasti logistike i nabave;
- Održavanja i remont borbene, neborbene i zrakoplovne tehnike u skladu sa prioritetima i raspoloživim finansijskim sredstvima;
- Nastavak modernizacije skladišta NVO prema NATO standardima;
- Nastavak razvoja sustava standardizacije, kodifikacije i kontrole kvaliteta;
- Realizacija donacija od strane partnerskih zemalja.

10.1. Implementacija Plana javnih nabavi MO i OS BiH za 2023. godinu

Plan nabave MO BiH za 2023. godinu je urađen na temelju planova koje su dostavili program menadžeri i usklađen je sa prijedlogom Proračuna MO BiH za 2023. godinu, a isti je obuhvatio sve bitne elemente (vrsta nabave, postupci za nabavu, rokovi otpočinjanja i nositelji aktivnosti, predmet nabave, odobreni proračun za predmete nabave).

Pokazatelji o realizaciji Plana nabavke za 2023. g. prezentirani su na sljedećoj tabeli:

R/B	PLAN NABAVE	VRIJEDNOST (KM)	POSTOTAK (%)	NAPOMENA
1	2	3	4	5
1.	Planirano	44.578.634,59	100%	
2.	Donirana sredstva	9.081.042,96	100%	0,00%
3.	Ugovori preneseni iz 2022. financirani u 2023.	2.026.666,74		4,55%
4.	Izuzeto iz ZJN (dodato preneseni ugovori iz 2022)	9.257.267,15		20,16 %
5.	Za ugovaranje (= 1.+3.+4.)	33.565.665,72		75,29 %
6.	Pokrenute nabave	31.480.630,57	100%	93,79 %
7.	Nije pokrenuto	2.085.035,15		6,21%
8.	Ugovoreno	23.456.670,82		74,51 %
9.	Razlika procijenjeno/ ugovoreno	2.214.663,08		7,03%
10.	Referat zaprimljen u Odsjeku ugovaranja - pokrenut postupak)	5.762.581,31	100%	18,30 %
11.	(Referat zaprimljen u Odsjeku Ugovaranja - nije pokrenut postupak)	94.354,00		0,16%
12.	Ugovori preneseni iz 2022.	4.495.522,07		

Tabela 27. Pregled realizacije Plana nabave za 2023. godinu

Planom nabave odnosno za 2023. godinu planirana je nabava roba, usluga ili radova na temelju tekućih i kapitalnih izdataka, a nakon dopune IV Izmjene Plana nabave u iznosu od **40.920.019,36 KM**. Od planiranih nabavi iz Zakona o javnim nabavama izuzete su nabave u vrijednosti od **9.337.843,95 KM** ili 22,80 % planiranih nabavi. Za pokretanje nabavi po Planu nabave roba, usluga ili radova za potrebe MO BiH u 2023. godini procijenjena vrijednost predmeta nabavi za tekuće troškove iznosi ukopno **29.837.641,34 KM**, dok je unutar ovog iznosa za kapitalne planirano **7.862.769,26 KM**.

Proces realizacije plana nabavi je kasnio zbog privremenog financiranja za I kvartal 2023. godine, tako da su tek u mjesecu travnju pokrenuti prvi procesi ugovaranja. Naravno, dodijeljena razina sredstava za I kvartal 2023. godine je apsolutno bila nedovoljna za zadovoljenje svih neophodnih potreba MO i OS BiH. Financirane su samo osnovne potrebe obrane: komunalije, hrana i gorivo.

Donirana sredstva:

U planu nabave za 2023. godinu planirane su nabave na temelju doniranih sredstava:

R/B	Ek.kod	PREDMET NABAVE	VRIJEDNOST (KM)	DONACIJA
1	2	3	4	5

1.	613315	Drvo ogревно	195.583,35	Donacija SR Njemačka
2.	613412	Patrone s tonerom i računarski materijal	1.740,00	Donacija PSOTC
3.	613461	BiH 017 - nabava madraca - Kiseljak - Donacija SR Njemačke	16.666,67	Donacija SR Njemačka
4.	613481	Izdaci za odjecu, uniforme i platno	2.933.745,00	Donacija SR Njemačka
5.	613481	BiH 017 -Jastuk vojnički, posteljina i jorgana - Kiseljak - Donacija SR Njemačke	24.900,00	Donacija SR Njemačka
6.	613484	Sredstva za čišćenje	7.018,35	Donacija PSOTC
7.	613722	Održavanje i servisiranje Servera IBM System x3550M4	7.000,00	Donacija PSOTC
8.	613727	Usluga korištenja Flickr Pro na WEB stranici PSOTC-a - licenca	200,00	Donacija PSOTC
9.	613912	Usluga štampanja i nabave promotivnog materijala za potrebe MO i OS BiH - CISNET	3.647,00	DONACIJA FUTSAL/CISNET
10.	613934	Nabava licenci za Microsoft Office 365	3.400,00	Donacija PSOTC
11.	613971	Izdaci za usluge na temelju ugovora o djelu	800,00	DONACIJA FUTSAL/CISNET
12.	821311	BiH 017 - nabava namještaja Garderoberni ormar sa jednim vratima i krevet - Kiseljak - Donacija SR	36.666,67	Donacija SR Njemačka
13.	821312	Nabava rezervnih dijelova za IT	1.222,66	DONACIJA NORVEŠKA i SFiB
14.	821312	Mrežni serveri, 2 komada za data centar PSOTC	251.550,00	Donacija PSOTC
15.	821341	Štampač laserski, multifunkcijski	10.675,00	Donacija PSOTC
16.	821341	Aparat za fotokopiranje	24.325,00	Donacija PSOTC
17.	821361	Izrada Projekta za nabavku, montažu i puštanje u rad agregata na sustavu za hlađenje	20.000,00	Donacija PSOTC
18.	821361	Set alata	217.130,56	Donacija SR Njemačka
19.	821361	Nabava, montaža i puštanje u rad agregata na sustavu za hlađenje	150.000,00	Donacija PSOTC
20.	821514	Nabava softvera	35.000,00	Donacija PSOTC
21.	821521	Nabava alata za deminere - Donacija SR Njemačke	117.349,80	Donacija PSOTC
22.	821521	BiH 014 - Usluga sanacije rasvjete - Aerodrom Dubrave 3 - Donacija SR Njemačke	18.000,00	Donacija SR Njemačka
23.	821521	BiH 016 - Usluga ugradnje video nadzora - Grabež - Donacija SR Njemačke	15.000,00	Donacija SR Njemačka
24.	821521	BiH 015 - Usluga sanacije rasvjete - Rajlovac - Donacija SR Njemačke	18.000,00	Donacija SR Njemačka
25.	821521	BiH 012 - Usluga sanacije rasvjete - Pazarić - Donacija SR Njemačke	15.000,00	Donacija SR Njemačka
26.	821521	BiH 013 - Usluga sanacije rasvjete - Čapljina - Donacija SR Njemačke	15.000,00	Donacija SR Njemačka
27.	821521	BiH 011 - Usluga sanacije objekta - Pazarić 1 - Donacija SR Njemačke	15.000,00	Donacija SR Njemačka

28.	821619	BiH 008 - Usluga sanacije vodovodne mreže - Aerodrom Dubrave 1 - Donacija SR Njemačke	586.749,00	Donacija SR Njemačka
29.	821624	BiH 010 - Usluga sanacije objekata - Aerodrom Dubrave 2 - Donacija SR Njemačke	488.957,50	Donacija SR Njemačka
30.	821624	BiH 005 - Usluga sanacije objekata - Visoko - Donacija SR Njemačke	430.282,60	Donacija SR Njemačka
31.	821624	BiH 017 - Usluga sanacije objekata - Kiseljak - Donacija SR Njemačke	352.049,40	Donacija SR Njemačka
32.	821624	Nabava_Faza 1 - Osavremenjavanje sistema HGVK-e	150.000,00	Donacija SR Njemačka
33.	821624	BiH 022 - Usluga sanacije objekata BR 60 -Kozara - Donacija SR Njemačke	156.466,40	Donacija SR Njemačka
34.	821624	BiH 023 - Usluga sanacije objekata BR 71 - Kozara - Donacija SR Njemačke	117.349,80	Donacija SR Njemačka
35.	821624	BiH 024 - Usluga sanacije objekata 65 A I B -Derвента - Donacija SR Njemačke	371.607,70	Donacija SR Njemačka
36.	821624	BiH 025 - Usluga sanacije rasvjete - Kozara Banja Luka - Donacija SR Njemačke	195.583,00	Donacija SR Njemačka
37.	821629	BiH 004 - Usluga sanacije grijanja - Pazarić - Donacija SR Njemačke	1.173.498,00	Donacija SR Njemačka
38.	821629	BiH 009 - Usluga sanacije sistema grijanja - Bihać - Donacija SR Njemačke	195.583,00	Donacija SR Njemačka
39.	821629	BiH 004 - Usluga sanacije grijanja - Pazarić - dodatni radovi - Donacija SR Njemačke	24.556,00	Donacija SR Njemačka
40.	821629	BiH 018 - Usluga sanacije grijanja - Doboj - Donacija SR Njemačke	684.540,50	Donacija SR Njemačka

Tabela 28. Pregled realizacije nabavi na temelju doniranih sredstava

Obziron na I kvartal privremenog financiranja za čije vrijeme trajanja nije bilo odobrenih sredstva za kapitalne izdatke (proračuna), ove nabave se izvršavaju jer se radi o doniranim sredstvima partnerskih prijateljskih zemalja namijenjenih za razvoj i poboljšavanje trenutnih uvjeta rada jedinog NATO certificiranog centra u svijetu, jedne ne NATO zemlje za obuku za operacije podrške miru – PSOTC-a, sportskih natjecanja i podrške infrastrukturnim radovima nabavci uniformi i grijanja na lokacijama OS BiH kroz donacije SR Njemačke. Provedena je procedura za 304 postupaka nabave u 2023. godini.

Struktura vrijednosti provedenih postupka predstavljena je na **tabeli:**

R.B.	STRUKTURA PROVEDENIH POSTUPAKA	VRIJEDNOST/KM
1.	Okvirni sporazum (2023)	9.887.273,37
2.	Otvoreni postupak (2023)	15.463.630,05
3.	Konkurenski postupak (2023)	496.882,85
4.	Anex II dio b) (2023)	1.047.464,57
5.	Direktni postupak (2023)	488.150,99
6.	Pregovarački postupak (2023)	2.260.070,86

7.	Pregovarački postupak bez objave (2023)	253.608,93
8.	Izuzeće (2023)	24.786,32
9.	Ograničeni postupak (2023)	778.777,74
	UKUPNA VRIJEDNOST PROVEDENIH POSTUPAKA U 2023. godini:	30.700.645,68
10.	Postupci provedeni u 2020 (ugovori zaključeni u 2023. g.)	2.224.485,99
11.	Postupci provedeni u 2022 (ugovori zaključeni u 2023. g.)	2.198.179,78

Tabela 29. Struktura vrijednosti provedenih postupaka javne nabave

10.2. Praćenje realizacije Plana rješavanja viškova naoružanja, municije i MES-a:

Principi rješavanja viškova pokretne vojne imovine u skladu sa Odlukom Predsjedništva BiH su: prodaja, uništenje nesigurne i nestabilne MiMES-a, i donacije.

U 2023. godini je u skladu sa planom rješavanja viškova naoružanja, municije i MES-a vršena demilitarizacija MiMES-a u sljedećim kapacitetima i subjektima:

a) kapaciteti OS BiH, lokacija „3.maj“ Doboј, metodom delaboracije i metodom spaljivanja (37,59 t);

b) poligon „Glamoč“, metodom otvorene detonacije i metodom spaljivanja koji su vršili OS BiH i „Tetra Tech“, preko Tehničkog aranžmana SA Vladom SAD (53,58 t).

c) gospodarskim subjektima i kapacitetima izvan sustava obrane i to preko UNDP-a (u BiH i putem regionalnog pristupa izvan BiH) preko projekata „EXPLODE+2“ (34,32 t).

Ukupno je uništeno 125,49 t raznih viškova naoružanja, municije i MES-a.

Pregled realizacije Plana demilitarizacije tijekom 2023 .godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

DEMILITARIZACIJA MiMES u 2023.godini /AMMO DEMILITARIZATION IN 2023																	
Lokacija LOCATION	Doboј			Glamoč			TOTAL DEMIL. AF B&H capacity (т)			Civilni kapaciteti Civilian capacities			UKUPNO DEMILIT. (t) TOTAL DEMILIT. (t)			NAPOMENA REMARK	
	MONTH	Plan	Realiz	%	Plan	Realiz	%	Plan	Realiz	%	Plan	Realiz	%	Plan	Realiz		%
Januar January	4	0,00	0,00	2	0,00	0,00	6	0,00	0,00		0,00		6	0,00	0,00		
Februar February	15	0,00	0,00	10	0,00	0,00	25	0,00	0,00		0,00		25	0,00	0,00		
Mart March	20	3,20	16,00	10	3,19	31,90	30	6,39	21,30		34,32	11,79	30	40,71	135,70		
April April	20	3,55	17,75	20	4,25	21,25	40	7,80	19,50		0,00		40	7,80	19,50		
Maj May	20	0,00	0,00	20	6,84	34,20	40	6,84	17,10		0,00		40	6,84	17,10		
Juni June	20	0,00	0,00	20	5,21	26,05	40	5,21	13,03		0,00		40	5,21	13,03		
Juli July	20	1,52	7,60		6,39	639,00	20	7,91	39,55		0,00		20	7,91	39,55		
Av gust August	20	0,00	0,00		4,57	457,00	20	4,57	22,85		0,00		20	4,57	22,85		
Septembar September		10,79	1079,00		4,98	498,00	0	15,77	1577,00		0,00		0	15,77	1577,00		
Oktobar October		8,74	874,00		9,30	930,00	0	18,04	1804,00		0,00		0	18,04	1804,00		
Novembar November		4,11	411,00		4,86	486,00	0	8,97	897,00		0,00			8,97	897,00		
Decembar December		5,68	568,00		3,99	399,00	0	9,67	967,00		291	0,00		9,67	967,00	AZURIRANO UPDATED	
UPNO 2023 OTAL 2023	139	37,59	27,04	82	53,58	65,34	221	91,17	41,25		291	34,32	11,79	512	125,49	24,51	19.01.2024

OTAL DEMILITARIZED (t) : 125,49

Tabela 30. Pregled realizacije plana demilitarizacije u 2023. godini

10.3. Primopredaja neperspektivne nepokretne imovine MO i OS BiH

U 2023 godini predata jedna lokacija (Uzamnica Višegrad i dio objekata na lokaciji Vojarne „Stanislav Baja Kraljević“ Mostar (neperspektivni dio-10 objekata). U više navrata pisano vladama entiteta za predaju neperspektivnih lokacija koje se mogu odmah predati, ali bez efekata.

10.4. Građevinarstvo i infrastruktura

Jedan od prioritarnih zadataka je bio izrada „Plana razvoja perspektivnih lokacija, objekata i infrastrukture MO i OS BiH“. Izrada „Plana razvoja perspektivnih lokacija, objekata i infrastrukture MO i OS BiH“, u skladu je sa Planom implementacije dokumenta „Pregled odbrane“, Akcionim planom implementacije „Plana razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH 2017– 2027.“, i analizom razvoja svih perspektivnih lokacija u skladu sa novom organizacijom i razmještajem OS BiH.

U tijeku je realizacija izrade Plana po predviđenim fazama, a koji se odnose na sljedeće aktivnosti:

- Osiguravanje i poboljšanje uvjeta za život, rad, obuku i skladištenje MTS-a na lokacijama MO i OS BiH;
- Kontinuirano snabdijevanje električnom energijom;
- Osiguravanje optimalnih uvjeta za zagrijavanje, klimatizaciju i ventilaciju objekata na lokacijama MO i OS BiH;

Projekat zaštite životne sredine i zaštita od požara na lokacijama, objektima i infrastrukturi u MO i OS BiH se razvija kroz program javnih investicija BiH, i to:

- Kroz projekat *EXPLOD* preko *UNDP-a* kroz donaciju Kraljevine Saudijske Arabije, se poboljšava infrastruktura objekata na 2 lokacije za skladištenje MES-a Krupa i Kula.

- Izvršen prijem svih unapređenja na lokaciji Kula Mrkonjić radovi iz 2022. i 2023. g.

- Kroz projekat Donacije Vlade SR Njemačke se poboljšava infrastruktura na lokacijama OS BiH. Potpisano devet Tehničkih sporazuma za 22 predmeta nabave

U suradnji sa UNDP, EUFOR, NATO, OSCE u oblasti unapređenja sigurnosti skladišta i skladišnih kapaciteta realizirane su aktivnosti na unapređenju skladišta municije i naoružanja.

U cilju realizacije projekta HQ EUFOR-a na unapređenju uslova skladištenja aktivnog naoružanja i municije na upotrebi formiran je stručni Tim sa zadatkom da u suradnji sa *ASAWAD EUFOR-a* definiše sve standarde nivoa zaštite i nastavi aktivnosti na realizaciji zadatka za smještaj municije i naoružanja na upotrebi.

Suradnja sa Ministarstvom obrane SR Njemačke na razvoju zadataka na održavanju objekata i infrastrukture za OS BiH. Također, radi se na suradnji sa Ministarstvom obrane SR Njemačke na razvoju zadataka na održavanju objekata i infrastrukture za OS BiH.

Tabela u nastavku teksta prikazuje utrošak novčanih sredstava za tekuće i investicijsko održavanje. Planirana sredstava za održavanje objekata i infrastrukture su nedovoljna i realne potrebe su daleko veće.

VRSTA USLUGE	2023. godina	
	PLANIRANO KM	UTROŠENO KM
Električna energija	3.935.222	3.725.050
Isporuka toplotne energije	550.000	726.554
Zemni pkin	150.187	100.577
Voda i kanalizacija	1.012.000	529.946
Održavanje zelenih površina	18.000	0
Usluge odvoza smeća	205.000	216.979
Unajmljivanje imovine	9.750	9.750
Usluge GZR	323.000	448.726
Usluge održavanja opreme	882.500	700.543
Usluge projektiranja i ispitivanja	8.000	3.157
Kapitalni	7.058.421	3.981.785
Ukupno gradjevina	8.271.921	5.134.211
Ukupno infrastruktura	14.152.080	10.247.787

Tabela 31. Pregled utrošenih novčanih sredstava za tekuće i investicijsko održavanje

10.5. Servisiranje, održavanje i remont MTS koja se nalaze na korištenju u MO i OS BiH

Tijekom 2023. godine održavanje materijalno-tehničkih sredstava koja se nalaze na korištenju u MO i OS BiH nije realizirano u skladu sa odobrenim proračunskim sredstvima i Planom nabave MO BiH i OS BiH za 2023. godinu.

Kako je došlo do kašnjenja u donošenju Plana nabave i Plana javne nabave MO BiH koji je objavljen 20.03.2023. godine to se odrazilo na vrijeme pokretanje postupka ugovaranja usluga održavanja sredstava koja se nalaze na korištenju u MO i OS BiH. Također, zbog nepotpunih i nedefiniranih tehničkih specifikacija za starije tipove motornih vozila došlo je do kašnjenja u pokretanju procedure ugovaranja usluga održavanja i nabave rezervnih dijelova.

Do kraja godine očekuje se ugovaranje nabave rezervnih dijelova helikoptera u iznosu od 588.889,23 KM. Neke aktivnosti nabave rezervnih dijelova za helikoptere su ugovorene u 2022. godini, ali zbog kašnjenja u proceduri ugovaranja i nedostatka financijskih sredstava njihova realizacija su prenešene u 2023. godinu. Radi se o 6 Ugovora u iznosu od 790.165,00 KM koji su realizirani u 2023. godini.

Zbog zastarjelosti motornih vozila poseban problem predstavlja ugovaranje usluga održavanja sa vanjskim dobavljačima. Primjera radi godina proizvodnja m/v DAF (koji su najmnogobrojniji) kreće se od 1979. do 1988. godine, što znači da je njihova starost od 34 do 43 godina. Mnogi rezervni dijelovi za navedena vozila se više ne proizvode ili ih je veoma teško osigurati. Slična situacija je i sa ostalim programima teretnih motornih vozila. Također, zbog različitih vrsta motornih vozila, tipova, modela, godina proizvodnje i lokacija upotreba neophodno je ugovoriti usluge održavanja sa velikim brojem servisnih radionica, a što je veoma teško ili nemoguće uskladiti sa odredbama Zakona o javnim nabavama.

Nabava novih vozila kroz višegodišnji projekat je poboljšala stupanj operativnosti motornih vozila, a time i sposobnost OS BiH za izvršenje planiranih zadataka.

10.6. Funkcioniranje sustava prometa i transporta

Pored normativno-pravnog razvoja sustava prometa i transporta, intenzivno se provode aktivnosti na modernizaciji zadržavanja motornih vozila u OS BiH s ciljem da OS BiH budu na najbolji mogući način iskorištene i opremljene u svojoj temeljnoj svrsi. Ovaj zadatak se realizira kroz višegodišnji projekat „Osiguranje i unaprjeđenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga Bosne i Hercegovine s periodom realizacije 2016.-2022. godina“, koji je od izuzetnog značaja za unaprjeđenje operativnosti OS BiH i ima najveću financijsku vrijednost od kako postoje MO BiH i OS BiH.

Predmetnim projektom bila je predviđena nabava 201 motornog vozila, u ukupnoj vrijednosti od 21.211.000 KM. U periodu 2020-2022. godina nabavljeno je i isporučeno 193 m/v za potrebe zapovjedništava i jedinica OS BiH, u ukupnoj vrijednosti od 19.167.514,18 KM, dovodeći tretirani projekat u stupanj realizacije od oko 90%. Zbog složenosti situacije (osiguravanje novčanih sredstava, naglog porasta cijena novih motornih vozila, pandemije COVID-19 i rata u Ukrajini) projekat nije završen, odnosno nije izvršena nabava 8 m/v, vrijednosti 2.007.320,00 KM. Prema trenutnim cijenama na tržištu, vrijednost ovih vozila iznosi oko 2,8 milijuna KM. Kako predmetni projekat nije u potpunosti realiziran, a cilju njegove potpune implementacije, blagovremeno je Vijeću ministara BiH dostavljen prijedlog za produženje perioda njegove realizacije za dodatne tri godine, do kraja 2025. godine.

U izvještajnom periodu ukupno je zabilježena 31 saobraćajna prometna (dvije od strane MO i 29 od strane OS BiH).

10.7. Sanitetsko-veterinarska zaštita

Težište rada u 2023. godini u oblasti sanitetsko-veterinarske zaštite bilo je na realizaciji aktivnosti iz Plana nabave za 2023. godinu, a koje su u potpunosti realizirane, kako po sklapanju svih ugovora tako i u financijskom smislu utroška proračunskih sredstava.

Usporedni pregled utroška sredstava 2020/21/22/23 godina prezentiran je na **tabeli**:

R/B	PREGLEDI	G O D I N A			
		2020	2021.	2022.	2023.
1.	Sistematski pregledi	529.038,54	392.761,00	288.517,13	544.897,00
2.	Laboratorija	17.183,00	29.201,00	30.776,20	30.237,00
3.	U K U P N O	546.221,00	421.962,00	319.293,33	575.134,00

Tabela 32. Usporedni pregled utroška sredstava za sistematske i laboratorijske preglede

Zaključeni su ugovori za zdravstvene preglede profesionalnih vojnih osoba: deminera, pilota i letačkog osoblja, vozača, osoba koja se upućuju u misije ili na školovanje u inozemstvo u 2023. godini, kao i sistematski pregledi za prijem PVO u OS BiH i to sa sljedećim javnim zdravstvenim ustanovama :

- Ugovori o vršenju zdravstvenih pregleda za PVO:
 - JU Zavod za medicinu rada Kantona Sarajevo
 - JU Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu Zenica
 - JZU Dom zdravlja «Dr Mustafa Šehović» Tuzla
 - Dom zdravlja Mostar
 - JZU Zavod za medicinu rada i sporta Republike Srpske Banja Luka
- Ugovori za vršenje redovnih i vanrednih laboratorijskih analiza:
 - JZU Institut za javno zdravstvo Banja Luka (radit će i regiju Tuzla, poseban ugovor)

- JZU Institut za javno zdravstvo Republike Srpske -Regionalni centar Istočno Sarajvo
- JU Institut za zdravlje i bezbjednost hrane Zenica
- Zavod za javno zdravstvo Mostar
- Veterinarski fakultet Sarajevo

10.8. Razvoj sustava standardizacije, kodifikacije i kontrole kvaliteta

Usvajanjem već urađenih i razvojem novih normativno-pravnih dokumenata se uređuje sustav standardizacije, kodifikacije i kontrole kvaliteta, i time se stvaraju pretpostavke za dalji razvoj istih.

Pripremne radnje za aplikaciju na Razinu 2 NATO kodifikacijskog sistema se realiziraju kroz implementaciju dijela odredbi partnerskog cilja PG 5300 „Upravljanje lancem snabdjevanja“. Nastavljena je suradnja sa NSO (NATO ured za standardizaciju), AC/327, AC/135, NSPA (NATO agencija za podršku i nabavu) i zemljama članicama NATO i PpP u oblasti standardizacije, kodifikacije i kontrole kvaliteta

11. Financije i proračun

Izvjescem su sumirani rezultati rada iz funkcionalne oblasti financije i proračun, sa naglaskom na realizaciji programskih i ostalih funkcionalnih aktivnosti, te vanrednih zadataka i aktivnosti, kao i na postignutim rezultatima koji su izraženi kroz kvantitativne i kvalitativne pokazatelje.

11.1. Izvršenje proračuna za 2023. godinu

Izvršenje proračuna za 2023. godinu prikazano je u tabeli koja slijedi:

RB	VRSTA RASHODA	ODOBRENO (PRESTRUKTURIRANI PRORAČUN)	IZVRŠENJE	(%)
1.	TEKUĆI IZDACI	384.463.000	356.719.175	92,78
1.1.	Bruto plaće i naknade	272.265.000	255.714.485	93,92
1.2.	Naknade troškova uposlenih	77.181.000	69.274.464	89,76
1.3.	Putni troškovi	3.090.000	2.791.583	90,34
1.4.	Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	390.000	351.422	90,11
1.5.	Izdaci za energiju i komunalne usluge	7.279.000	7.228.394	99,30
1.6.	Nabava materijala	13.128.500	11.047.405	84,15
1.7.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	3.076.000	2.805.929	91,22
1.8.	Troškovi zakupa	138.000	54.383	39,41
1.9.	Izdaci za tekuće održavanje	3.763.000	3.523.474	93,63
1.10.	Izdaci osiguranja i bankarske usluge	560.000	486.608	86,89
1.11.	Ugovorene i druge posebne usluge	3.592.500	3.441.028	95,78

2.	KAPITALNI IZDACI	7.353.000	4.260.207	57,94
2.1.	Nabava opreme	5.630.000	3.386.908	60,16
2.2.	Nabava stalnih sredstava	247.000	73.298	29,68
2.3.	Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	1.476.000	800.000	54,20
UKUPNO		391.816.000	360.979.381	92,13

Tabela 33. Realizacija proračuna za 2023. godinu

11.2. Izrada srednjoročne projekcije proračuna za period 2024 - 2026. godina

Ova aktivnost realizirana je pravovremeno u skladu sa dinamikom utvrđenom Zakonom o financiranju institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13) i instrukcijama Ministarstva financija i trezora BiH. Srednjoročna projekcija rashoda plod je visokog stupnja koordinacije, kako sa Ministarstvom financija i trezora BiH, tako i sa svim subjektima uključenim u ovaj proces, u okviru obrambenog sistema. U tabeli koja slijedi prikazana je programska struktura srednjoročne projekcije rashoda za period 2024-2026. godina.

PRORAČUNSKI PROGRAM	GODINA IZNOS KM		
	2024.	2025.	2026.
Vojna obrana	1.772.950.000	811.091.000	706.263.000
Operacije kolektivne sigurnosti	11.878.000	14.860.000	14.860.000
Međunarodna suradnja	4.953.000	4.953.000	4.953.000
Administracija			
UKUPNO :	1.789.781.000	830.904.000	726.076.000

Tabela 34. Programska struktura srednjoročne projekcije rashoda za period 2024-2026. g.

12. Izgradnja integriteta, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije u MO i OS BiH

Tijekom 2023. godine Ministarstvo obrane je realiziralo niz zadataka i aktivnosti iz Plana integriteta i borbe protiv korupcije 2020.-2024. godina i drugih konceptualnih, normativnih i planskih dokumenta u oblasti jačanja integriteta i borbi protiv korupcije. Aktivnosti su realizirane u sinergiji sa nizom državnih i drugih domaćih i međunarodnih institucija i organizacija: ured Parlamentarnog vojnog povjerenika BiH, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Ured za reviziju institucija BiH, NATO štofer Brisel i njegov BI Tim, NATO stožer i Zapovjedništvo EUFOR-a u Sarajevu, CIDS, OSCE, TI, UNDP itd. Iako je veoma teško dati mjerljive pokazatelje rezultate rada, ocjene agencija i institucija BiH, naših partnera i NVO jasno ukazuju na značajan napredak u ovoj oblasti u sektoru obrane BiH.

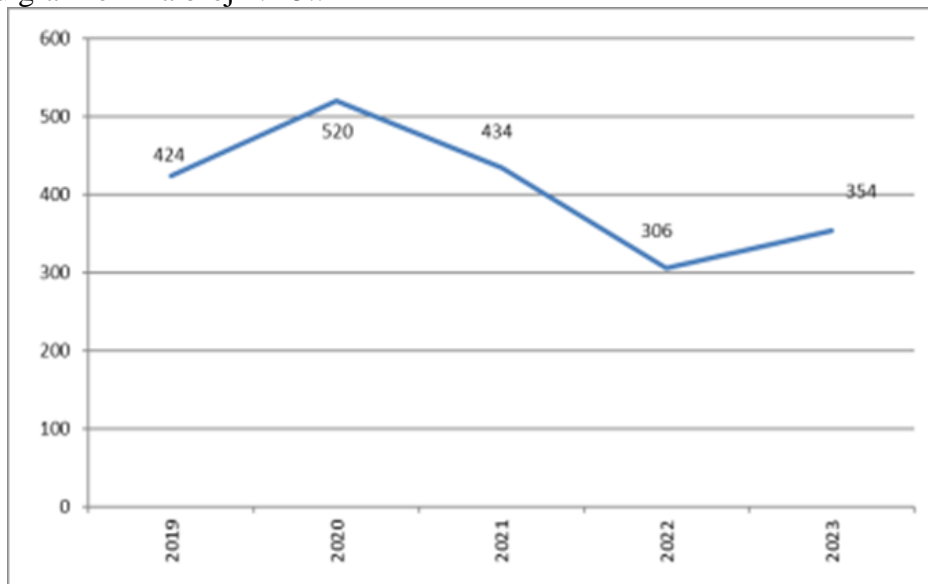
Generalni inspektorat Ministarstva obrane BiH, kao nositelj aktivnosti u oblasti jačanja integriteta i borbe protiv korupcije, je dao značajan doprinos na smanjenju rizika od pojave korupcije u obrambenom sektoru, kroz jačanje integriteta, povećanje transparentnosti i odgovornosti pripadnika MO i OS BiH.

GI MO BiH uspješno održava veoma efikasan sustav prijavljivanja o nepravilnostima u MO i OS BiH kroz niz alata i komunikacijskih kanala. Predočeni rezultati u radu

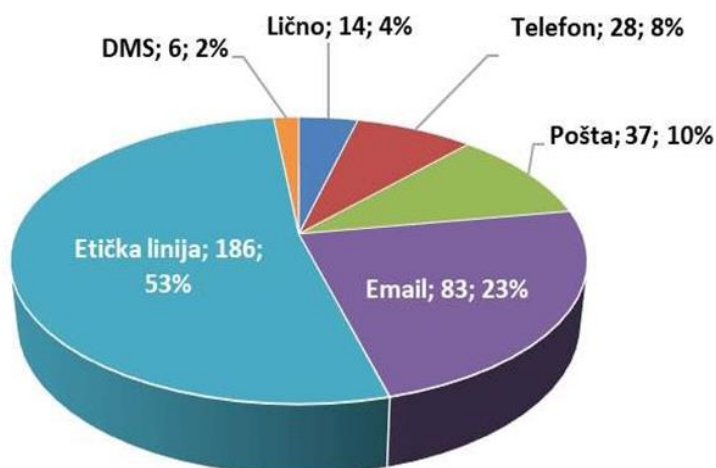
nedvosmileno potvrđuju postojanje povjerenja u ovaj sustav od strane pripadnika MO BiH i OS BiH, ali i osoba izvan sektora obrane BiH.

Tijekom 2023. godine, putem različitih komunikacijskih kanala, zaprimljeno je 354 zahtjeva za djelovanje inspektora (u nastavku teksta:IGAR), što predstavlja povećanje broja za 48 IGAR-a, odnosno za 15,68%, u odnosu na prethodnu godinu.

Pregled zaprimljenih zahtjeva za IGAR i komunikacijski kanali prijema IGAR-a prikazani su u grafikonima broj 4. i 5.:

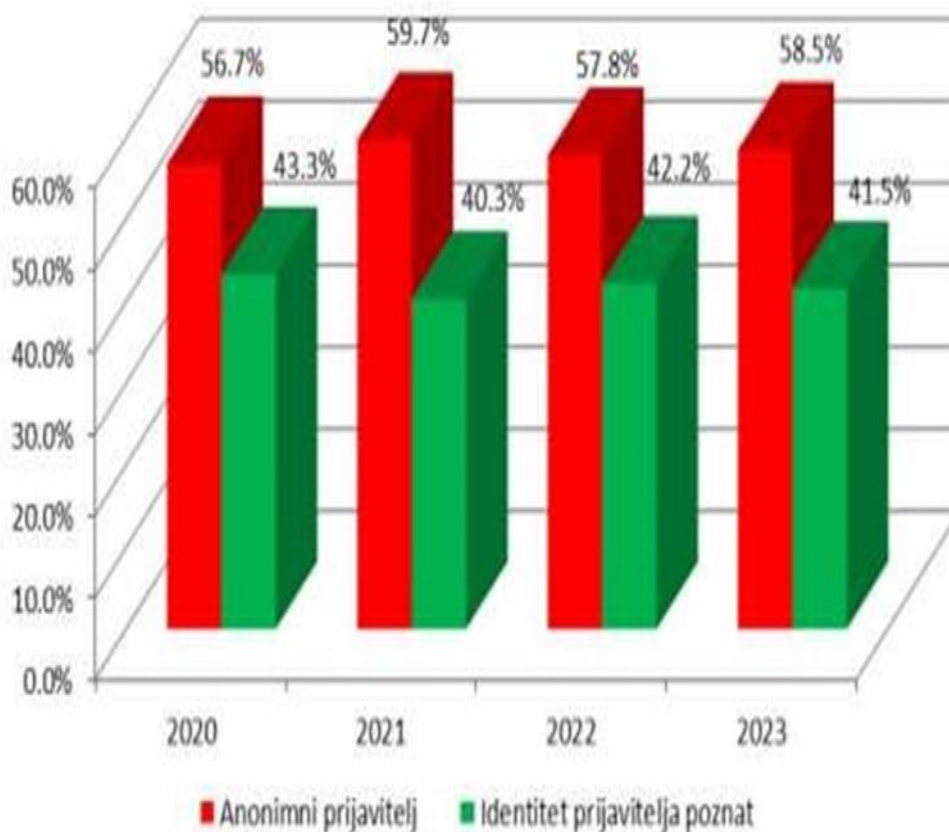

Dijagram 4. Trend kretanja broja IGAR-a u posljednjih 5 godina

Dijagram 5. Komunikacijski kanali prijema zahtjeva za djelovanje inspektora

Značajno je navesti da je zadržan trend rasta udjela anonimnih zahtjeva u odnosu na prethodne godine, što je vidljivo iz sljedećeg grafikona:

Dijagram 6. Zastupljenost anonimnih zahtjeva za IGAR

Postupajući po IGAR-ima, nakon provedene preliminarnе analize², a u skladu sa Napatkom za rad Generalnog inspektorata MO i inspektora u OS BiH, određeni su najadekvatniji načini vođenja postupka³, prilikom čega je utvrđeno sljedeće:

- od 354 zaprimljenih zahtjeva, 36 zahtjeva su ocjenjena kao nepodobna za rad inspektora, te je obustavljen daljnji rad na istim (za 13 slučajeva postojala su druga sredstva rješavanja, a 22 slučajeva su ocjenjeni kao nerelevantni za rad inspektora i 1 problem koji nije vezan za MO i OS BiH),
- nakon preliminarnе analize 48 IGAR-a je prosljeđeno nadležnom zapovjedniku, kao i 18 nadležnom tijelu radi provođenja odgovarajućeg postupka koji su rješavani kroz funkcije pružanja pomoći, preliminarnе istrage i istrage, za 67 predmeta je potvrđena osnovanost za djelovanje, odnosno postupajući inspektori su konstatirali nepravilnosti ili kršenje standarda.

13. Administrativni i pravni poslovi

Težište aktivnosti u ovoj oblasti, tijekom 2023. godine, bilo je fokusirano na sljedeće:

- Opće i zajedničke poslove podrške institucijama obrane;
- Pripremu izjašnjenja u radno pravnim, upravno-pravnim i drugim sporovima;

² Preliminarna analiza je proces kojim se inspektor služi da bi utvrdio svoju nadležnost, i ukoliko je nadležan odredio kako je najbolje voditi slučaj

³ U slučaju nadležnosti inspektora, dostupna su tri načina postupanja: istraga ili preliminarna istraga koju vodi inspektor, ispitivanje u funkciji pružanja pomoći i prosljeđivanje slučaju drugom organu.

- Protokolarne aktivnosti i poslovi prevođenja,
- Upravljanje sustavom uredskog i arhivskog poslovanja.

Podaci o ukupnom broju predmeta, uzetih u rad, koji se odnose na sporove u kojima je tuženo MO BiH, u toku 2023. godine, sadržan je u sljedećoj tabeli:

RB	VRSTA SPOROVA	BROJ
1.	Radno-pravni sporovi:	160
2.	Prometne nezgode:	18
3.	Dostavljanje dokumentacije po predmetima koje vode pravosudna tijela u BiH u vezi ratnih zločina	67
UKUPNO		245

Tabela 35. Pregled sudskih sporova

14. Odnosi s javnošću

Ministarstvo obrane je, tijekom 2023. godine, nastavilo provoditi aktivnosti medijske prezentacije MO i OS BiH. Aktivnosti su prikazane na **tabelama** koje slijede:

RB	AKTIVNOST	UKUPNO
1.	Pres konferencije	1
2.	Pozivi medijima	54
3.	Priopćenja	418
4.	TV emisije „Naša snaga“	26
5.	Objavljeni video zapisi i druge vijesti	60
6.	Zaprimljeni građanski zahtjevi	34
7.	Zaprimljeni medijski zahtjevi	152
8.	Odgovori na medijske zahtjeve	151

Tabela 36. Pregled aktivnosti odnosa s medijima

Ukupan broj aktivnosti objavljenih na web stranicama MO i OS BiH dat je u sljedećoj tabeli:

RB	AKTIVNOST	2022.
1.	Web stranica MO i OS BiH	- 1.800 lektoriranih jedinstvenih objava na sva tri službena jezika, - 40.679 pratitelja na facebook stranici, - 1.031.179 posjeta web stranici MO BiH, - više od 1.600 objava na facebook stranici

Tabela 37. Pregled aktivnosti objavljivanja i internet komunikacije

U povodu obilježavanja Dana OS BiH, u 6 najtiražnijih dnevnih novina, objavljeno je 155 afirmativnih članaka o MO i OS BiH u printanim medijima, sa 1390 objava na internet medijima. Tijekom 2022. godine, emitirano je 12 TV priloga i 9 intervjuja, koje je prenijelo više desetaka medija u BiH. Realiziran je prijenos uživo svečane press konferencije, kao i svečane akademije u povodu obilježavanja Dana OS BiH. Prenos je realizirala TV N1 i TV Kanton Sarajevo.

15. Vjerske potrebe

Ured Vojnog muftijstva, ured Pravoslavnog dušebrižništva i ured Katoličkog dušebrižništva, zadužene su za pružanje adekvatne vjerske podrške vjernicima u MO i OS BiH. Uprkos brojnim logističkim i financijskim ograničenjima aktivnosti na obilježavanju vjerskih aktivnosti i obilježavanju posebnih dana u vjerskim kalendarima, su postali događaji približavanja vjernika i boljeg međusobnog razumijevanja pripadnika MO i OS BiH različitih vjera.

III ZAKLJUČCI I OCJENE

Izvrješće predstavlja prikaz aktivnosti Ministarstva obrane BiH, stanja i trendova razvoja obrambenih sposobnosti OS BiH u 2023. godini. Također, Izvrješće analitički i argumentirano prikazuje sve poteškoće i izazove sa kojim se Ministarstvo obrane BiH, u okolnostima ograničenih finansijskih sredstava, porasta odliva personala, prvenstveno mlađeg, susretalo prilikom realizacije redovnih i vanrednih zadataka.

Formiranjem novog saziva Vijeća ministara BiH, a nakon privremenog financiranja u I kvartalu 2023. godine, usvojen je povećani proračun za obranu. Samim tim, ove godine je došlo do značajnijeg ulaganja u razvoj i snaženje operativnih i funkcionalnih sposobnosti OS BiH. Obzirom da je proces opremanja i modernizacije naših Oružanih snaga višegodišnji projekat, samim tim bit će u fokusu djelovanja i u narednim godinama. Pored toga, povećanjem osnovice za obračun plaće, došlo i do poboljšanja materijalnog statusa pripadnika OS BiH i zaposlenika u MO BiH.

Svakako je bitno napomenuti važnost „Inicijative podrške za jačanje obrambenih i sigurnosnih kapaciteta Bosne i Hercegovine“ NATO-a (NATO DCBI), koji je odobren na Samitu NATO-a u Madridu 2022. godine, a čija implementacija je počela i čiji su rezultati već vidljivi i višestruko korisni za Oružane snage Bosne i Hercegovine.

Suradnja sa NATO savezom, te sudjelovanjem u nizu UN i EU-vođenih mirovnih misija u kriznim žarištima širom svijeta, pripadnici OS BiH su dali skroman doprinos Bosne i Hercegovine globalnom miru i sigurnosti.

Pored svih izazova i nedostataka sa kojima se Ministarstvo obrane susretalo u protekloj godini, prvenstveno funkcioniranja u uvjetima limitiranog obrambenog proračuna, procjenjuje se da je Ministarstvo obrane BiH u 2023. godini uspješno ispunilo planirane zadatke iz svoje nadležnosti, te je dostignut visok stupanj realizacije programskih aktivnosti.

IV TEŽIŠNI ZADACI ZA 2024. GODINU

Imajući u vidu ostvarene rezultate i evidentirane poteškoće i probleme u radu i ranije definirane obveze MO BiH, za 2024. godinu planirani su sljedeći težišni zadaci:

1. Realizacija programskih aktivnosti, poslova i funkcionalnih zadataka iz nadležnosti Ministarstva obrane BiH;
2. Implementacija zadataka i obveza Ministarstva obrane proisteklih iz dokumenata „Program reformi Bosne i Hercegovine“;
3. Implementacija „Plana razvoja i modernizacije OS BiH 2017-2027. godina“;
4. Personalna popuna MO i OS BiH, promocija vojnog poziva, motivacija i zadržavanje u službi;
5. Ispunjavanje međunarodnih obaveza BiH u oblasti obrane i provođenje aktivnosti u okviru članstva u NATO Programu PFP;
6. Razvoj i implementacija kapitalnih projekata radi povećanja operativnih sposobnosti OS BiH;
7. Podrška i pomoć civilnim tijelima (održavanje MEDEVAC sposobnosti i realiziranje konkretnih aktivnosti pomoći helikopterima OS BiH);
8. Implementacija prihvaćenih obveza iz potpisanih Sporazuma, Memoranduma, Protokola, Ugovora i Planova bilateralne obrambene suradnje sa drugim državama.
9. Nastavak provođenja inspeksijskog i verifikacijskog režima;
10. Razvoj i unaprijeđenje rada obavještajno-sigurnosnog sustava;
11. Potpuna implementacija Projekta „Jedinstveni informacijski sustav za evidenciju i izdavanje sigurnosnih dozvola u BiH“;

12. Modernizacija komunikacijskih i informacijskih sustava i mreža za potrebe MO i OS BiH;
13. Podrška prijemu, školovanju i obuci zrakoplovno tehničkog kadra u OS BiH.
14. Aktivnosti na rodnoj jednakosti i implementaciji Akcionog plana BiH za implementaciju UNSCR 1325 za BiH, GAP BiH i Partnerskog cilja G0013- "Žene, mir i sigurnost";
15. Nastavak implementacije „Perspektiva“ programa tranzicije otpuštenog vojnog personala MO i OS BiH i implementacija „Preventiva“ projekta zaštite mentalnog zdravlja i psihosocijalne asistencije i relaksacije pripadnika MO i OS BiH u 2024. godini;
16. Uspostava bolje i kvalitetnije suradnje sa entitetskim, kantonalnim i lokalnim tijelima i institucijama u oblasti zdravlja;
17. Praćenje i unapređenje realizacije višegodišnjeg projekta „Osiguranje i unapređenje operativnosti m/v u OS BiH“;
18. Nastavak realizacije Plana uklanjanja viškova naoružanja i municije i suradnja sa NATO, EUFOR, UNDP, OSCE i bilateralnim partnerima u oblasti uklanjanja viškova naoružanja i municije i MES-a;
19. Primopredaja neperspektivne nepokretne imovine MO i OS BiH;
20. Nastavak unapređenja sigurnosti skladišta naoružanja i vojne opreme po NATO standardima;
21. Jačanje integriteta i borba protiv korupcije u OS BiH i MO BiH i implementacija Plana integriteta i borbe protiv korupcije MO BiH za period 2020.-2024. godine;
22. Suradnja sa partnerskim državama, međunarodnim organizacijama i institucijama u oblasti jačanja integriteta - BI, prevenciji i borbi protiv korupcije i rodne ravnopravnosti (APIK, Parlamentarni vojni povjerenik BiH, Agencija za ravnopravnost spolova, Centar za izgradnju integriteta u odbrambenom sektoru (CIDS) iz Osla, OSCE, NATO, EUFOR, UNDP, Transparency International...)
23. Sudjelovanje u interesornim radnim grupama Vijeća ministara BiH u raznim oblastim, a posebno u procedurama izrade prijedloga zakonskih rješenja;
24. Izrada prijedloga zakona, izmjene i dopune postojećih zakona i harmonizacija postojeće zakonske regulative, te sudjelovanje u interesornim radnim grupama VM BiH po ovom pitanju;
25. Izrada podzakonskih normativnih i drugih dokumenata u obrambenom sustavu;
26. Jačanje svih aspekata medijske afirmacije obrambenog sustava.

Prilog: Popis tabela i dijagrama

Broj: 06-03-6-438-6-1/24
Sarajevo, 06.03.2024. godine

MINISTAR
Zukan Helez

POPIS TABELA I DIJAGRAMA:

a) Tabele	
1.	<i>Pregled realizacije programskih aktivnosti</i>
2.	<i>Pregled aktivnosti civilno-vojne suradnje</i>
3.	<i>Pregled realizacije plana deminiranja u 2023. godini</i>
4.	<i>Usporedni pregled realizacije deminiranja 2022/2023. godina</i>
5.	<i>Usporedni pregled realiziranih planova bilateralne suradnje</i>
6.	<i>Pregled vojno-diplomatsko i vojno predstavljanje u inozemstvu</i>
7.	<i>Pregled vojno-diplomatsko predstavljanje u Bosni i Hercegovini</i>
8.	<i>Pregled realizacije aktivnosti u Centru za sigurnosnu saradnju (RACVIAC)</i>
9.	<i>Pregled izvršenih sigurnosnih provjera i izdatih rješenja</i>
10.	<i>Pregled izrade obavještajno-analitičkih produkata</i>
11.	<i>Pregled popune MO i OS BiH</i>
12.	<i>Pregled novoprimitljenih državnih službenika, zaposlenika, civilnih osoba i pripravnika po spolu</i>
13.	<i>Pregled novoprimitljenih državnih službenika, zaposlenika, civilnih osoba i pripravnika po doprinosu</i>
14.	<i>Pregled novoprimitljenih PVO po doprinosu</i>
15.	<i>Pregled novoprimitljenih PVO po spolu</i>
16.	<i>Pregled prestanka službe državnih službenika, zaposlenika, civilnih osoba i pripravnika po razlogu</i>
17.	<i>Pregled prestanka službe državnih službenika, zaposlenika, civilnih osoba i pripravnika po doprinosu</i>
18.	<i>Pregled prestanka službe državnih službenika, zaposlenika, civilnih osoba i pripravnika po spolu</i>
19.	<i>Pregled prestanka službe PVO po razlogu po razlogu</i>
20.	<i>Pregled prestanka službe PVO po po doprinosu</i>
21.	<i>Broj upućenih osoba na razne vidove školovanja i usavršavanja</i>
22.	<i>Usporedni prikaz broja upućenih osoba na razne vidove školovanja i usavršavanja u 2022/2023. g.</i>
23.	<i>Pregled procesa izbora kandidata za školovanje na vojnim akademijama u inozemstvu u 2023. g.</i>
24.	<i>Pregled realizacije programa „Perspektiva“ 2016.-2023. godina</i>
25.	<i>Financijski pregled realizacije programa „Perspektiva“ 2016.-2023. godina</i>
26.	<i>Pregled realizacije aktivnosti u sklopu projekta „Preventiva“ 2016.-2023. godina</i>
27.	<i>Pregled realizacije Plana nabave za 2023. godinu</i>
28.	<i>Pregled strukture vrijednosti provedenih postupaka javne nabave</i>

29.	<i>Pregled realizacije plana demilitarizacije u 2023. godini</i>
30.	<i>Pregled utrošenih novčanih sredstava za tekuće i investicijsko održavanje</i>
31.	<i>Usporedni pregled utroška sredstava za sistematske i laboratorijske preglede</i>
32.	<i>Pregled izvršenja proračuna za 2023. godinu</i>
33.	<i>Programska struktura srednjoročne projekcije rashoda za period 2024.-2026. godine</i>
34.	<i>Pregled sudskih sporova</i>
35.	<i>Pregled aktivnosti odnosa s medijima</i>
36.	<i>Pregled aktivnosti objavljivanja i internet komunikacije</i>
a) Dijagrami	
1)	<i>Realizacija programskih aktivnosti</i>
2)	<i>Usporedni prikaz realizacije programa rada 2022./2023. godina</i>
3)	<i>Pregled korisnika pomoći</i>
4)	<i>Trend kretanja broja IGAR-a u posljednjih 5 godina</i>
5)	<i>Komunikacijski kanali prijema zahtjeva za djelovanje inspektora</i>
6)	<i>Zastupljenost anonimnih zahtjeva za IGAR</i>